

diplomová práce

Fakulta architektury
Vysoké učení technické v Brně

šla jsem se projít...

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PROSTOROVÉ TVORBY

DEPARTMENT OF SPATIAL DESIGN

ŠLA JSEM SE PROJÍT...

I WENT FOR A WALK...

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Eva Drbalová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.

BRNO 2023

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0010/2022
Ústav: Ústav prostorové tvorby
Studentka: **Bc. Eva Drbalová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: bez specializace
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.**
Akademický rok: 2022/23

Název diplomové práce:

Šla jsem se projít...

Zadání diplomové práce:

V posledních dekáдах se společností začala šířit zhoubná choroba. Postihuje především lidský druh žijící ve městě. Obvyklými příznaky jsou pocity úzkosti, nejistoty a soustavné nespokojenosti. Pravděpodobným původcem nemoci je dlouhodobý pobyt v rušném a uspěchaném prostředí, které zahlcuje všechny lidské smysly. Kvůli hlučné každodennosti tento člověk ztrácí kontakt s jeho vnitřním já a přestává být schopen naplno prožívat emoce. Jedinečnost každé přítomnosti je obětována vzdálené budoucnosti. Jakékoliv projevy intuice, které by snad zaslepeného člověka chtěly navést na správnou cestu, jsou ustavičně potlačovány. Povrchní prožitky vedou k pouze krátkodobému uspokojení a lidská duše tak zůstává nenasyčená, hladová. Materiální náhražky mají zjevně také nízkou výživovou hodnotu. Nemoc je silně nakažlivá a postihuje lidi každého věku. Způsobem léčby se již zabývá řada odborníků včetně tvůrců lidského prostředí – architektů. Práce reaguje na výše zmíněný stav společnosti a jejím cílem je konkrétní architektonický návrh (případně úprava existujícího) prostoru, který novodobému člověku pomůže navrátit pradávno duchovní zkušenost. Zvolená lokalita by měla být v bezprostřední blízkosti všeho dění, avšak v současnosti opomíjená a přehlížená. Lokalita, která se pro společnost stala vyvrhelem podobně jako intuice pro lidské vědomí.

Rozsah grafických prací:

Teoretická část
analýzy
reference
koncept
Návrhová část
situace 1:200 – 1:10 000
půdorysy, řezy, pohledy 1:50 – 1:200
architektonický detail 1:5 – 1:50
vizualizace / axonometrie

fyzický model

Seznam literatury:

OTTO, Rudolf. Posvátno: iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě. 1. vydání přeložil Jan J. ŠKODA. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 80-7021-260-8.7

LAAN, H. van der. Architektonický prostor: patnáct naučení o povaze lidského obydlí. Zlín: Archa, 2012. a Architektura. ISBN 978-80-87545-13-3.

AJVAZ, Michal, Ivan M. HAVEL a Monika MITÁŠOVÁ, ed. Prostor a jeho člověk. Praha: Vesmír, 2004. ISBN 80-85977-60-5.

BERMÚDEZ, Julio C. Transcending Architecture: Contemporary Views on Sacred Space. Washington, D.C.: The Catholic University Of America Press, 2015. 978-0813226798.

KOSKY, Jeffrey L. Arts of Wonder: Enchanting Secularity - Walter De Maria, Diller + Scofidio, James Turrell, Andy Goldsworthy. Chicago: The University of Chicago Press, 2016. ISBN 978-0226411804.

Termín zadání diplomové práce: 13.2.2023

Termín odevzdání diplomové práce: 8.5.2023

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Eva Drbalová
student(ka)

Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jiří Palacký, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně dne 13.2.2023

Ing. arch. Radek Suchánek,
Ph.D.
děkan

_abstrakt / abstract

Pradávná myšlenka pocítit něco, co nás přesahuje, je neumlčitelná. Bere na sebe však různé podoby, které souvisejí s dobou. V hektickém rychle se pohybujícím světě protkaným ruchem dopravních prostředků, moderních technologií a jejich neustálého proudění hledáme klidné útočiště, kde se čas zpomalí. Místo, které nás přijímá takové, jací jsme. Naplní naše duchovní potřeby. Diplomová práce reaguje na tuto současnou situaci a předkládá koncepční vizi pro využití opuštěného klášterního komplexu v centru Brna k novodobé duchovní zkušenosti. Navazuje tak na předdiplomní projekt, který se zabýval současnými projevy spirituality a prostory s ní spojenými. Návrh vychází ze současného stavu kláštera zjizveného historií a vkládá do něj prostor pro setkání. S ostatními, či s někým „Oným“. Opírá se o staré jistoty jako je východ a západ Slunce, střídání dne a noci, symbol kruhu.

The ancient idea of feeling something beyond us is unquenchable. However, it takes on different forms that are related to the time. In a hectic fast-moving world interwoven with the traffic of means of transport, modern technologies and their constant flow, we are looking for a quiet refuge where time slows down. A place that accepts us as we are. That fulfills our spiritual needs. The diploma thesis responds to this current situation and presents a conceptual vision for the use of an abandoned monastery complex in the center of Brno for a modern spiritual experience. It thus follows on from a pre-diploma project that dealt with contemporary manifestations of spirituality and the spaces associated with it. The proposal is based on the current state of the monastery, scarred by history, and creates a space for meetings. With others, or with some "One". It is based on old certainties such as the rising and setting of the Sun, the alternation of day and night, the symbol of the circle.

_klíčová slova / key words

sakrální prostor, klášter, spiritualita, liminální prostor, rekonstrukce, instalace, adaptace, Slunce, kruh

sacred space, monastery, spirituality, liminal space, reconstruction, installation, adaptive reuse, the Sun, circle

_prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci zpracovala samostatně.

Eva Drbalová

V Brně dne 09.05.2023.

Poděkování

*Zvláštní poděkování patří spolubydlící Domči,
která mě podporovala v mých šílených vizích,
dále Mlíkovi za připomínání rozkvetlé louky
a všem dalším, co se nebáli se mnou fantazírovat.*

_průvodní zpráva

Úvod

Po druhém vatikánském koncilu došlo ke skokovému vývoji sakrální architektury. Hlavní myšlenkou byl „příchod oltáře za lidmi“, aktivní účast věřících během shromáždění. Začaly vznikat také prostory, které nebyly spjaty s konkrétní vírou, ale otevíraly se i jiným, individuálním projevům spirituality. Vždy se však jedná o prostor kontrastní vůči vnějšímu světu.

Standartní forma bohoslužby je v současnosti čím dál méně vyhledávaná. Důležitý je osobní prožitek každého zúčastněného. Hledáme zdroj, na který se můžeme napojit. Ten může být vytvořen formou shromáždění, pocitu sounáležitosti, ale také pomocí redukce vnějších ruchů, které naše podvědomí neustále zahlcují a my tak nejsme schopni s ním komunikovat, a tak duchovně růst.

S rychle se pohybujícím světem, v zajetí technologií, přestáváme být schopni plně prožívat emoce a soustředit se na naše osobní duchovní potřeby. Vše jako by se odehrávalo pouze na povrchu.

K návratu plné duchovní zkušenosti je tedy nutné se na chvíli odpojit od technologií a hodinkami určeného času. *(tik tak)*

Vhodné je naopak posílit uvědomění starých jistot jako je východ a západ Slunce, střídání dne a noci, ročních období a s nimi měnící se přírodu. I my jsme součástí.

...to byly myšlenky, co jsem nosila v hlavě, když jsem se šla projít...

Setkání s klášteřem

Při jedné ze svých rozjímavých toulek městem jsem narazila na opomíjený objekt v centru Brna, bývalý františkánský klášter. Fascinoval mě klid, který se na plácku před klášteřem rozprostíral. Byť je objekt už roky nevyužívaný a chátrá, stále udává charakter veřejnému prostoru. To mě motivovalo se o klášter dále zajímat, odhalit, co skrývají jeho mohutné stěny, a následně zhodnotit, zda by vyhovoval záměru mé práce.

...jak správně tušíš, tak se tomu stalo.

Stručné uvedení současného stavu

Klášteřní komplex se skládá ze třech hlavních částí, které jsou mezi sebou v různých mírách propojeny. Východně situovaná dvoupodlažní budova s raně barokním kamenným portálem sousedí s třípatrovým objektem, mezi sebou svírají dvůr. Třípatrová budova klášteře je dále rozdělena zadržným ambitem na východní část s hlavní síní a západní část při kostele sv. Máří Magdalény, bývalou farou. Stavebně oddělné prostory zůstávají nadále propojeny rajskou zahradou. Pod částí komplexu se nachází i historické podzemí.

Přístup k návrhu

Po dialogu s klášteřem přicházíme s řešením zmíněné problematiky. Návrh pracuje se stávajícím stavem památky a snaží se specifické zásahy dob minulých využít ve prospěch a navození novodobé duchovní zkušenosti. Návrh tak spočívá spíše v menších intervencích a adaptaci prostorů. Pozornost je věnována také řešení dvoru a rajské zahrady. Komplexnější provozní a architektonické řešení je kvůli charakteru projektu odkrýváno postupně.

Vertikální komunikace

Pro vertikální pohyb objektem se využívá stávajících dřevěných schodišť. Doplněn je výtah a to v místě, kde již existuje vybouraný průhled přes všechna nadzemní patra.

Statický stav objektu

Hlavní statické práce jsou na objektu zajištěny, jedná se o ztužení některých kleneb pomocí ocelových táhel, případně zalití betonem. Krov je posílen ocelovými traverzami profilu I. V místě trhlin jsou v současnosti umístěny křídové destičky z roku 2017, které nejsou porušeny, takže se zdá, že trhliny jsou pasivní. Nicméně je nutné provést další průzkum a zhodnotit zejména ta nejvíce kritická místa. Nejprve se najde příčina poruchy, ta se odstraní a až poté dojde k opravě vady.

Restaurování a konzervace

Je potřeba provést stavebně historický průzkum a zhodnotit jednotlivé konstrukce a prvky. V případě krovu bude možná nutné některé prvky vyměnit za nové. Zhodnotí se také stav oken a dveří. Pokud to bude možné, tak se opraví a v objektu znovu použijí.

jí. Dále se provedou sondy do omítek, aby se zjistilo, zda se pod nánosy neodkrývají cenné malby. Pokud se na stěnách nacházejí plísně, řasy či výkvěty, odstraní se a stěny se zakonzervují tak, jak jsou. Prostor si tak uchová silnější atmosféru s odkazem na minulé životy kláštera.

Zateplení

Protože se jedná o památku, není nutné tepelně izolovat obvodové stěny. Izolace zevnitř by kvůli složitým klenbám ani nebyla možná. Zvenku by byla přípustná, ale pro můj záměr zachovat klášter s jeho šrámy jako odkazem na historii, nevhodná. Je však nutné zateplit podlahy na terénu (tl. cca 120 mm). Dále by bylo potřeba zateplit krov. Aby zůstala jeho konstrukce zevnitř obnažená, musela by se provést izolace nad krokvemi, což by vedlo k mírnému navýšení konstrukce. Zde by bylo nutné schválení památkářů. Pro co nejnížší navýšení by mohly být použity desky vakuové izolace.

Vytápění

Objekt kláštera je možné napojit na horkovod Tepláren Brno, který je umístěn v sekundárním kolektoru pod ulicí Masarykova. Nová horkovodní přípojka by se napojila na horkovodní přípojku pro objekty Františkánská 1,3,5,7, která by se musela posílit. Prostor pro novou horkovodní předávací stanici stačí do 20 m². Musí se jednat o odvětranou místnost s přívodem elektrické energie a studené vody. Bude obsahovat dva výměníky tepla (jeden pro vytápění, druhý pro ohřev teplé vody), expanzní nádoby, zásobník na teplou vodu, čerpadla a rozvaděče MaR. Uvažovaný prostor pro tuto stanici je v přízemí v technické místnosti.

Původně byly do objektu uvažovány tepelné konvektory skryté v podlaze vždy v oblasti oken. Ty by však byly hlučné. Vhodnější je tedy použití podlahového vytápění.

Podlahy

Zdivo v přízemí pravděpodobně trpí na zemní vlhkost. Bude tedy nutné ji odstranit a zajistit dostatečné větrání. Podlahy v přízemí mohou být provedeny na sanačním systému IGLÚ. Nášlapnou vrstvou většiny podlah bude strojně hlazený beton. Mezi betonovou vrstvou a stávajícími vertikálními konstrukcemi bude držen odstup cca 7 cm, který se využije pro vedení elektroinstalací a umístění LED světel. V případě prostorů pro duchovní praxi potom bude použita nášlapná vrstva z korkových desek. V podkroví se položí koberec.

Osvětlení a elektroinstalace

Většina elektroinstalací bude vedena v mezeře, která vzniká mezi stávající konstrukcí a novou podlahou. Blíže v návrhu.

- I. šla jsem se projít
- II. paměť místa
- III. odkrývání
- IV. koncept
- V. návrh
- VI. závěr
- VII. přílohy

Obr.01 © František Drtikol, 1924
Ztišená lidská bytost uzavřená vnějšímu světu se vypíná v extatickém gestu
vzhůru ke světlu, k Bohu, k absolutnu, k osvobození.

I. ŠLA JSEM SE PROJÍT

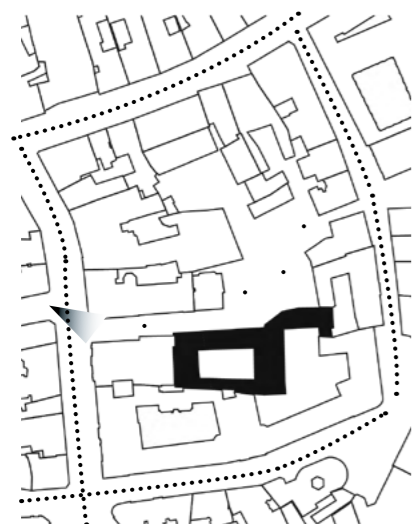
_kontext

Obr. 02
Kdesi v centru Brna

I. ŠLA JSEM SE PROJÍT

_z cesty

Město je živé, nezablívám mu to. Nyní však toužím po klidu, male zastávce. Moje mysl i smysly jsou zahlcené, chci je utišit. Chci spomalit dech, nadechnout se vědomě a plně. Hledám mír pro svou duši.

Poslouchám své nohy a nechávám se unést. Láká mě ulička, je to snad útěk? Kostel jí vévodí, není však slyšet. Ztrácí se v šumu Masaryčky. Vystupuji z hlavního proudu, z vyšlapané a jisté cesty.

0 hodin
čas
je
Sunce

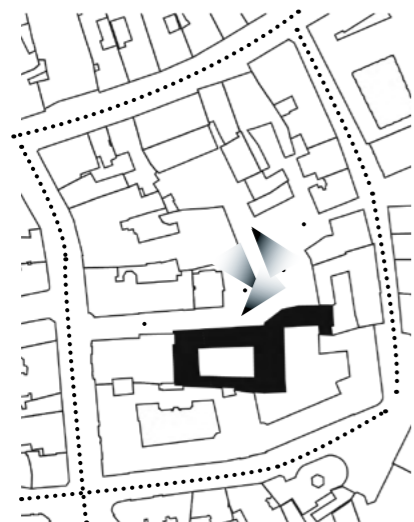
Obr.03 vlastní foto
Masarykovou ulicí denně prochvátá přibližně 40 tisíc lidí

I. ŠLA JSEM SE PROJÍT

_co vidím

Obr.04 vlastní foto
klid k hovoru, cigareta na slunci

Pokračuji v cestě ulicí a přede mnou se otevírá malý plácek. Okolní stavby jakoby se odvracely, oči jejich fasád jsou zavřené. Co je to za místo?

Obr.06 vlastní foto
obyvatelstvo

Obr.05 vlastní foto
slepé fasády, odvrácená strana

Obr.07 vlastní foto
socha "Levitace", Michal Gabriel

I. ŠLA JSEM SE PROJÍT

_setkání

*Zjevuje se mi klášter.
Sešlý a zanedbaný, stal se náměstí
kulisou. "Co se ti stalo?"
Vyprávíme si až do setmění.*

Obr.08 foto vlastní

I. ŠLA JSEM SE PROJÍT

_po setmění

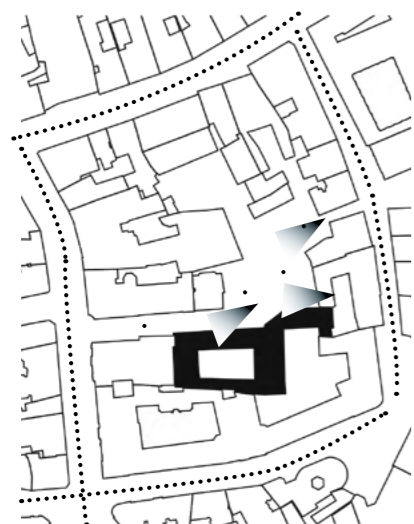
Obr.09 vlastní foto
lampa, co svítí

Obr.10 vlastní foto
ulice úzká a přesto široká

Obr.11 vlastní foto
průhled ze dvora čajovny

Obr.12 vlastní foto
já, kašna a někdo další

II. PAMĚŤ MÍSTA

_Římské náměstí

HISTORIE – veřejný prostor

Bývalé centrum židovské obce si během staletí prošlo velkými změnami. Okolo docházelo k bourání i nové výstavbě a hranice definující veřejný prostor se tak neustále proměňovaly. První zmínky o Židovském plácku jsou ze 13. století, kdy se na místě nacházela židovská synagoga, škola a soud.

Z historických map ze 17.-20. století je patrné, že se postupným bouráním veřejný prostor rozšiřoval. Ulice se tak začala podobat spíše náměstí.

Obr.13 © NPÚ
Pohled na uliční průčelí kláštera, 1929

Obr.14 © AMB foto, www.encyklopedie.brna.cz
Římském náměstí, 1961

vývoj veřejného
prostoru

1825

vývoj bloku

1950

2023

SOUČASNOST – veřejný prostor

V současnosti je „Římské náměstí“ zanedbávanou a přehlíženou částí historického centra Brna. Její zanedbaný stav je možná jedním z důvodů, proč je toto místo oproti okolním ulicím a náměstím tak ztišené. Nejčastěji lidé využívají klidného propojení mezi ulicemi Masarykovou a Josefskou, které „Římské náměstí“ nabízí. Dalším navštěvovaným místem je „Dobrá čajovna“ přístupná z pavlače v domě s průjezdem na východní straně náměstí. Veřejný prostor v severní části připomíná spíše nedotvořený vnitroblok a jeho chaotické uspořádání člověku nenapovídá, jak ho vhodně využívat. Travnatá plocha je oplocená, protnutá úhlopříčně vydlážděným chodníkem.

V hlavním prostranství „Římského náměstí“ byla nedávno umístěna socha Levitace od umělce Michala Gabriela. Tím se zahájil provoz venkovní galerie „Římák“. Sochy se tam mají každý rok obměňovat.

II. PAMĚŤ MÍSTA

_ bývalý františkánský klášter s kostelem sv. Máří Magdalény

HISTORIE

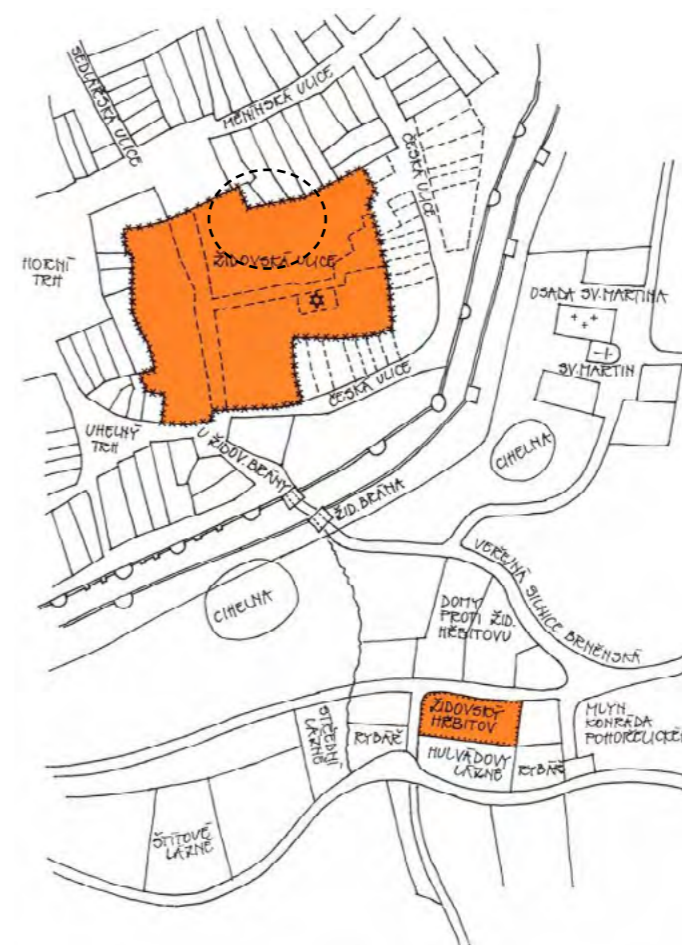
Původní synagoga byla po vyhnání Židů z Brna v roce 1454 přestavěna na kostel, který byl však zanedlouho zbořen. Následovala výstavba kláštera a nového raně barokního kostela sv. Máří Magdalény (1650 – 1670) s hlavním vstupem z Masarykovy ulice. V roce 1656 klášter obývalo 55 mnichů, měli pověst výborných kazatelů. Druhá polovina 17. století byla pro klášter ve znamení rozmachu. Roku 1670 vznikla při klášteře nemocnice s lékárnou, dále byl klášter vyzdoben a opatřen knihovnou s archivem. V roce 1748 byl konvent upraven a zvýšen o patro. Dne 31. května byl klášter na rozkaz Josefa II. zrušen a z kostela se stal farní kostel. Budova konventu připadla z větší části dopravnímu podniku císařské armády (tzv. Transporthaus), menší část ponechána potřebám fary. Během následujícího století byly budovy kláštera dále přestavovány a sloužily různým funkcím. Od roku 1889 zde například sídlil státní sklad knih. Do 50. let minulého století v objektu působili eucharistiáni.*

V roce 1990 se měla větší část kláštera přestavět pro potřeby divadla Radost podle projektu 1. Černopolní. Přestavba se však neuskutečnila.

Po roce 1991 se v menší části komplexu usídlili petrini, kteří odešli v roce 2012 a byli tak posledními uživateli prostorů. Větší část kláštera je od 90. let ve vlastnictví prostějovské stavební firmy Pozemstav, která měla úmysl využít klášter jako administrativní budovu s výstavními prostory. Až v roce 2008 se podařilo změnit územní plán, aby bylo možné původně zamýšlené kulturní a společenské prostory využít na kanceláře. Návrh však neschválili petrini, kteří v klášteře ještě tehdy sídlili.**

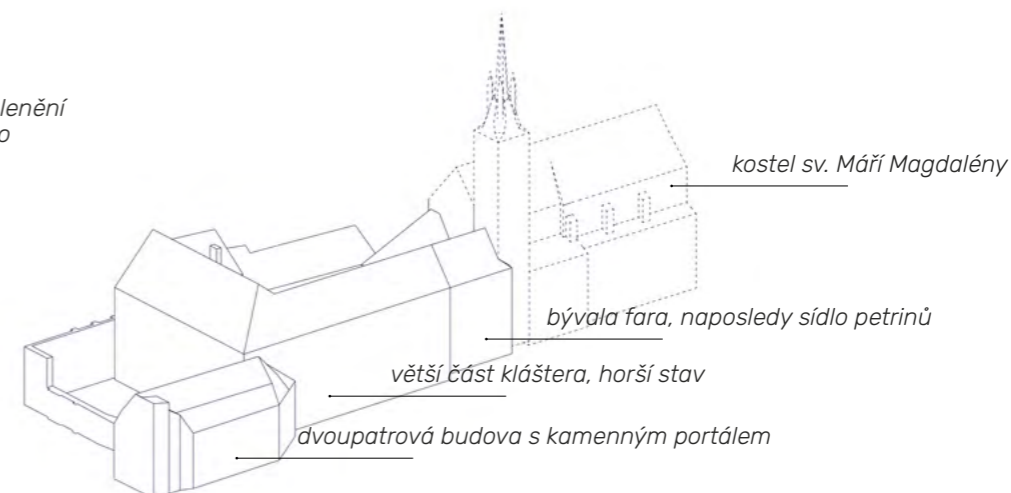
[*]BÍLEK, Jiří, ed. Brněnské kostely: věnováno k tisícistému výročí smrti sv. Metoděje. 2. doplněné vyd. Brno: Jihomoravské sdružení katolických duchovních Pacem in terris, 1988.

[**]Františkánský klášter znovu ožije, 9. 3. 2012 13:02, autor: ČT Brno, aktualizováno 9. 3. 2012, dostupné online na www.ceskatelevize.cz

Obr. 15 kresba © Jaroslav Klenovský
Židovské osídlení Brna, 15. století

Obr.16
základní členění
klášterního
komplexu

II. PAMĚŤ MÍSTA

_bombardování

Obr.17 © Karel Svoboda, NPÚ
Stav kláštera po bombardování 8.4.1945,
Římské náměstí

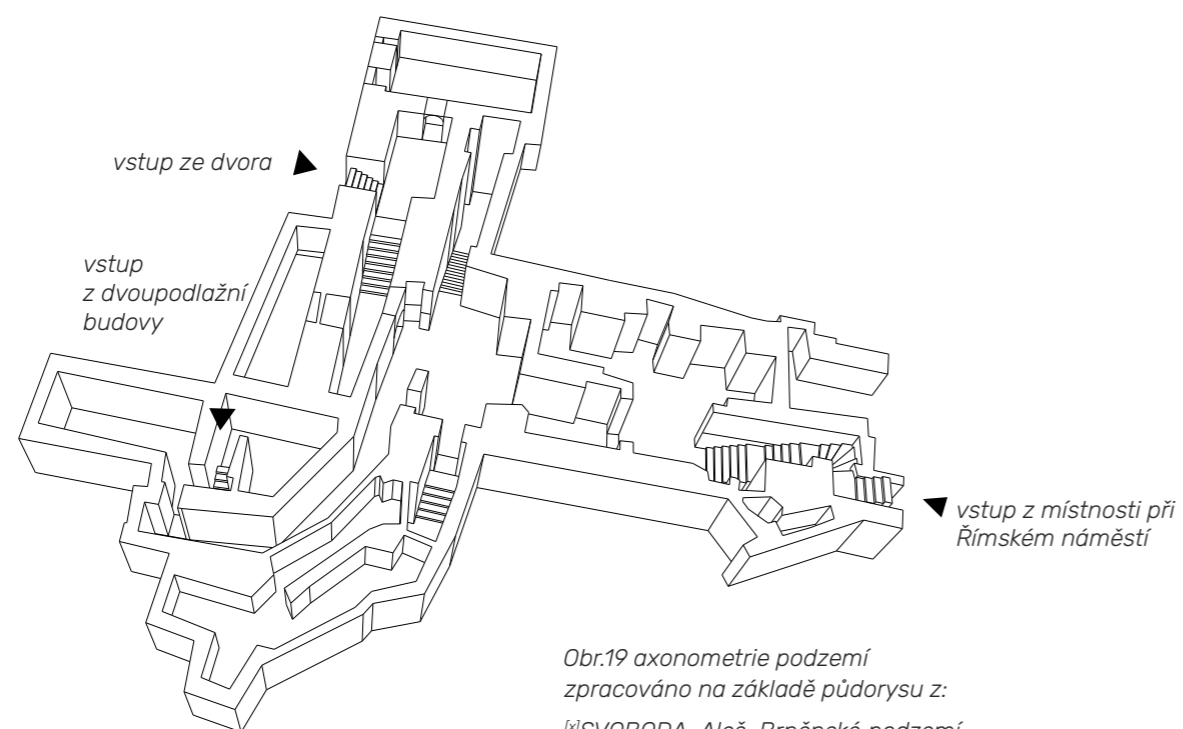
Obr.18 © Karel Svoboda, NPÚ
Stav kláštera po bombardování 8.4.1945, Františkánská ulice

II. PAMĚŤ MÍSTA

_ historické podzemí

Pod východní částí kláštera a zčásti i pod dvoupatrovou uliční budovou a náměstím se nachází rozsáhlé gotické podzemí v několika výškových úrovních a spleitých dispozicích. Některé části zdiva by mohly pocházet již z doby románské. Zdivo z cihel výšky 9,5 cm patří patrně ke gotickým přestavbám a v horní části podzemí jsou patrně zaznamenány zásahy z barokní doby, kdy se budoval klášter. V roce 1982 došlo k tragickému prolomení klenby v chodbách pod náměstím nákladním vozem při svozu odpadků. Havárie byla tehdy řešena zabetonováním těchto prostorů. V osmdesátých letech proběhlo poněkud nešťastné zajištění sklepa a následně se zde promítly také začátky přestavby na divadlo Radost, od kterých se upustilo. ^x

V minulosti bylo podzemí propojené se sklepeními okolních domů na Římském náměstí, v dnešní době jsou však tyto chodby pravděpodobně zasypané. Vstup do podzemí je možný z východního křídla konventu, z dvoupatrové uliční budovy a také ze dvora.

Obr.19 axonometrie podzemí
zpracováno na základě půdorysu z:
^xSVOBODA, Aleš. Brněnské podzemí.
Brno: R-atelier, 2001.

Obr.20 © druhebrno.cz
trójitá klenba, pravděpodobně z románského období

Obr.21 © druhebrno.cz

II. PAMĚŤ MÍSTA

_současnost

Přestože je klášterní komplex kulturní památkou, už přes 20 let se nachází v havarijním stavu. V roce 2017 proběhl průzkum kláštera a byly zajištěny hlavní statické práce, nejnnutnější oprava střechy a zabezpečení některých kleneb ocelovými táhly či zalitím betonem. Kostel měl rozsáhlé problémy se statikou a začala se bortit jeho věž. V současnosti je statika kostela zajištěna, ale pro veřejnost zůstává zavřený kvůli rekonstrukci interiéru.

Obr.22 foto vlastní

III. ODKRÝVÁNÍ

_mezi vnitřkem a vnějškem

Obr. 23 foto vlastní
alej popelnic lemující
průchod do dvora

zed'

Obr. 24 foto vlastní
prosvitání dnejšího světa, Římského
náměstí, skrz zabeđenou bránu

zed'

dveře

auto

kontejner

průjezd

auto

auto

auto

auto

rampa

brána

kontejner

dveře

Dvůr kláštera je v současnosti využíván
jako báječně umístěná parkovací plocha
a odpadkové nebe.

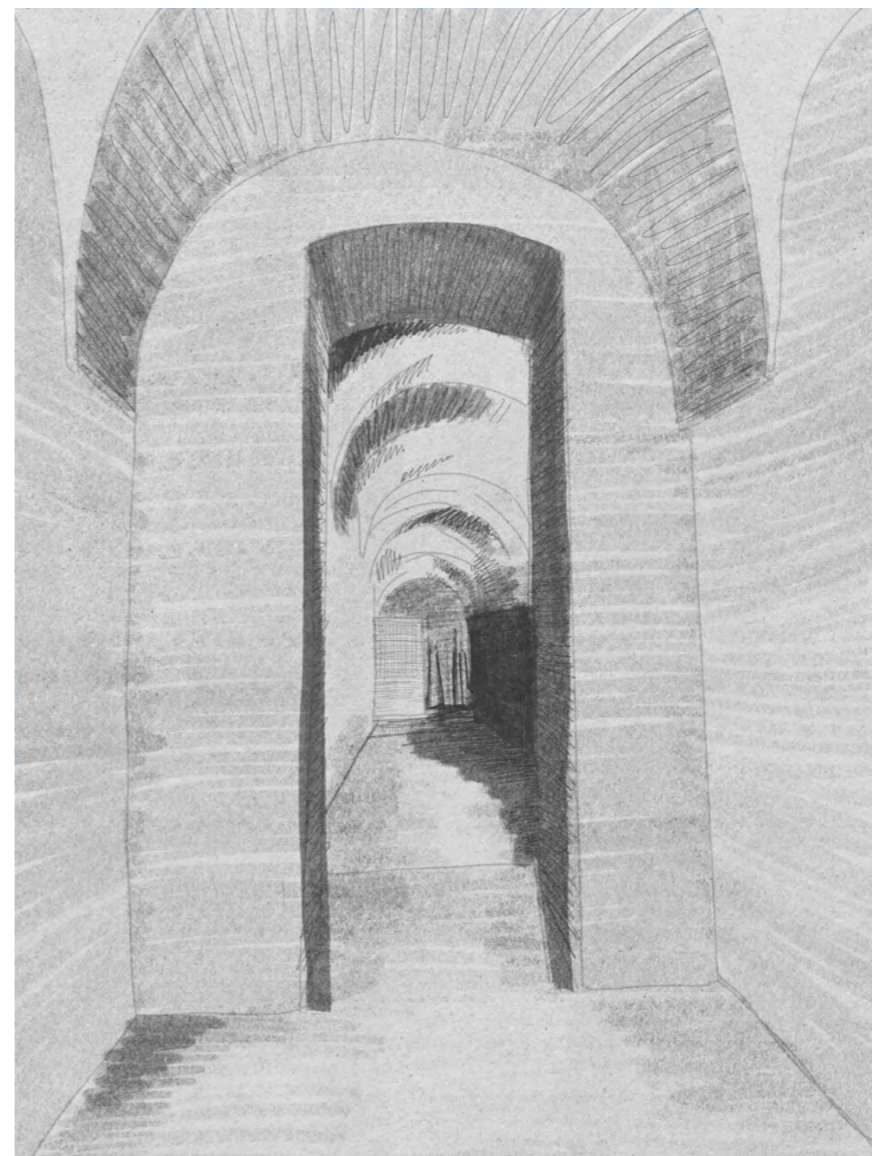
Obr. 25 panorama klášterního dvora, foto vlastní

III. ODKRÝVÁNÍ

_uvnitř

Obr.26 vlastní foto
poslední ohlédnutí ke dvoru

Obr.27 skica
cesta do hlubin kláštera

III. ODKRÝVÁNÍ

_najdi pět rozdílů

Obr.28 vlastní foto
ambit obchodního domu Klášter, Josefská, Brno

myšlenkový tok
jak se běžně přistupuje
k rekonstrukci kláštera?
vliv na atmosféru?

Obr.29 vlastní foto
ambit s křížovou klenbou a Slunce

III. ODKRÝVÁNÍ

_hlavní prostory

Obr.30 vlastní foto
síň při hlavním sále

Obr.31 vlastní foto
pravděpodobně bývalá kapitulní síň kláštera s lunetovou klenbou

III. ODKRÝVÁNÍ

_vedlejší prostory

*Obr.32 vlastní foto
osvětlení ambitu v přízemí průhledem*

*Obr.33 vlastní foto
průhled*

III. ODKRÝVÁNÍ

_rajská zahrada, svět sám o sobě

Obr.34 vlastní foto
rajská zahrada, pohled směrem od kostela

4 hlohyně šarlatové

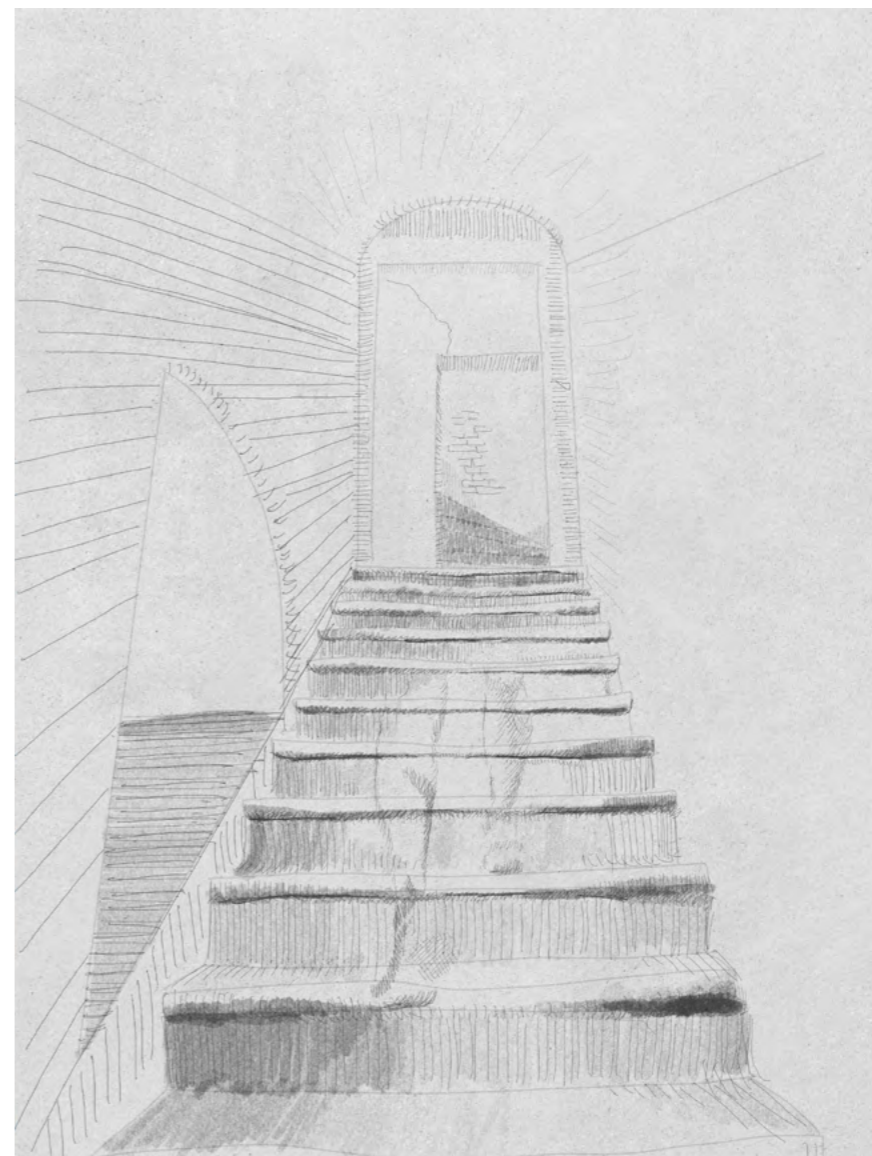
Obr.35 vlastní foto
rajská zahrada, pohled směrem ke kostelu

III. ODKRÝVÁNÍ

_návrat do útrob, výstup

Obr.36 vlastní foto
pohled na schodiště v jižní části kláštera

Obr.37 skica
dřevěné schody prošlapané minulostí

III. ODKRÝVÁNÍ

_vrstvy druhého patra

*Obr.38 vlastní foto
pohled do chodby paralelní s hlavní chodbou*

*Obr.39 foto vlastní
členěné prostory nad hlavním sálem*

III. ODKRÝVÁNÍ

_podkroví se zazděnými okny

Obr.40 vlastní foto
dveře od schodů, které nikam nevedou,
dříve na půdu

Obr.41 foto vlastní
třetí patro otevřené do krovu, původní stěna zbořená, zůstal pouze komín,
krov ztužen

III. ODKRÝVÁNÍ

_fragmenty

- 1 lešení, dočasná záplata
- 2 raně barokní kamenný portál se sochou sv. Josefa s Ježíškem
- 3 dřevěný portál z rajské zahrady
- 4 pouliční lampa
- 5 zadržný průchod mezi dvěma částmi klášterního komplexu, druhé patro
- 6 dveře visící z druhého patra směrem do dvora, připomínka odstraněného objektu
- 7 okénko s mříží propojující dvě paralelní chodby ve druhém patře
- 8 světla bodově roztroušená po klášteře
- 9 částečně zadržný otvor s dřevěným křížem směrem do dvora
- 10 členěné okénko do druhého pásu chodby ve druhém patře

Obr.42

Klášter se za svůj život dočkal mnoha zásahů. Každá bývala funkce po sobě zanechala stopu, jizvu, připomínku.

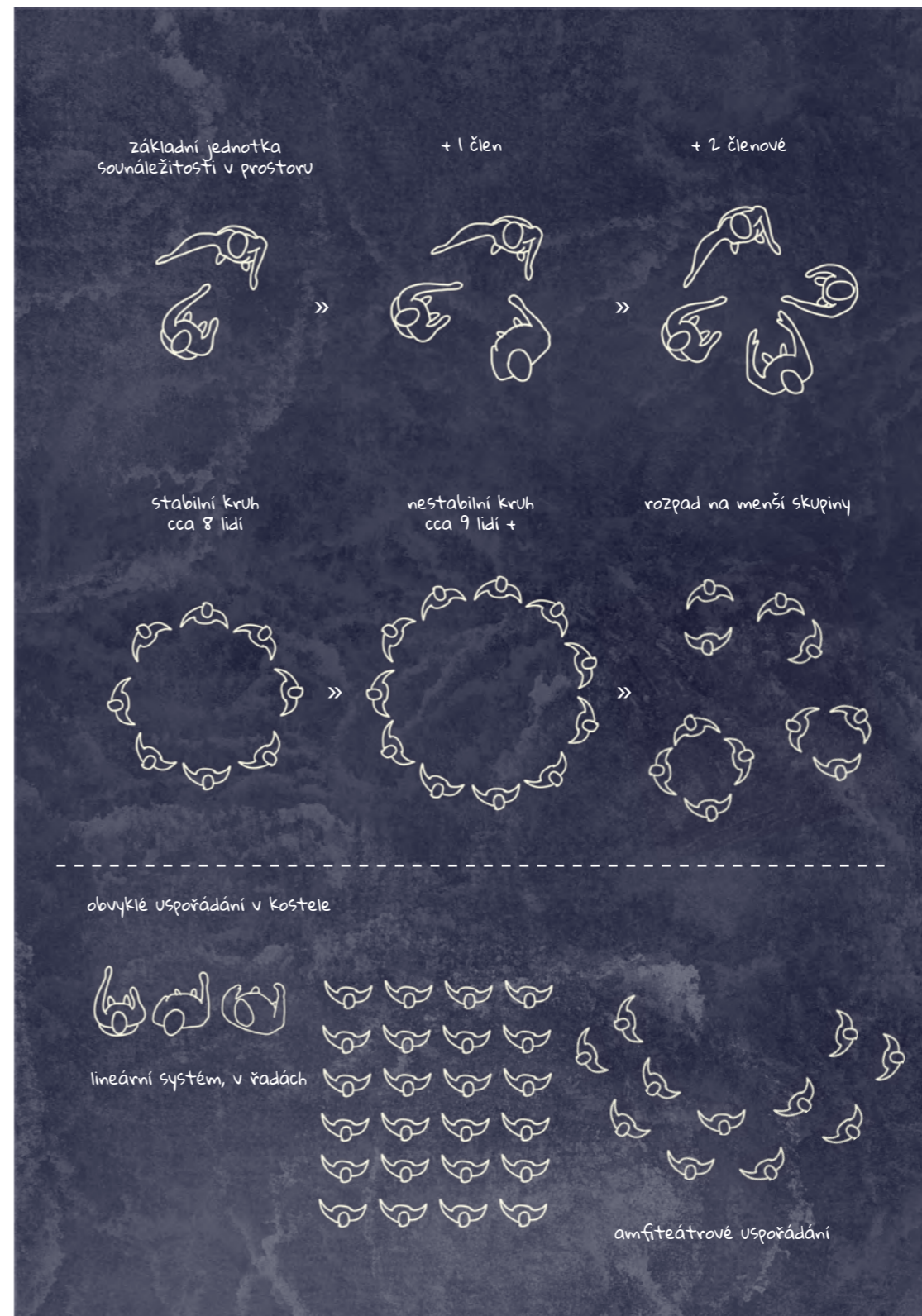

_krátké shrnutí z předdiplomu

V závěru předdiplomního projektu jsem si vydefinovala tři základní spirituální prostory vycházející z počtu účastníků/návštěvníků.

1. Prostor pro osobní kontemplaci (samota, ticho, meditace, vlastní prostor)
2. Prostor pro kontemplaci v malé skupině (intimní, max. 10-12 lidí, typicky vedené jako duchovní praxe, skupinová meditace, holotropní dýchání atd.)
3. Prostor pro shromáždění (v kostele typicky jeviště – hlediště, v dnešní době řešení spíše do půlkruhu, kruhu, aby došlo k většímu zapojení zúčastněných – z pozorování v běžném životě však zjišťuji, že k sounáležitosti mezi lidmi v prostoru dochází formováním menších skupinek do tvaru kruhu, kdy cca 8 lidí je hraniční počet, po kterém dochází k dalšímu rozpadu)

Co se týče prostorových nároků, mohl by tedy novodobý spirituální prostor (o velikosti kláštera) nabízet škálu možností dle výše uvedených potřeb. Důležité je zajištění intimity.

Obr.43

Jednotky sounáležitosti v prostoru. Více viz. DRBALOVÁ, Eva, Touha po přesahu. Předdiplomní projekt. FA VUT. Brno. 2022

IV. KONCEPT

_dialog

Poté, co mi klášter odkryl svou minolost a dostupné prostory, vyměníme si role. On je posluchač a já mu vyprávím.

Líčím mu o uspěchanosti dnešní doby a o tom, jak je těžké najít ve městě místo, kde se člověk může zastavit a ponořit do nerušeného rozjímání.

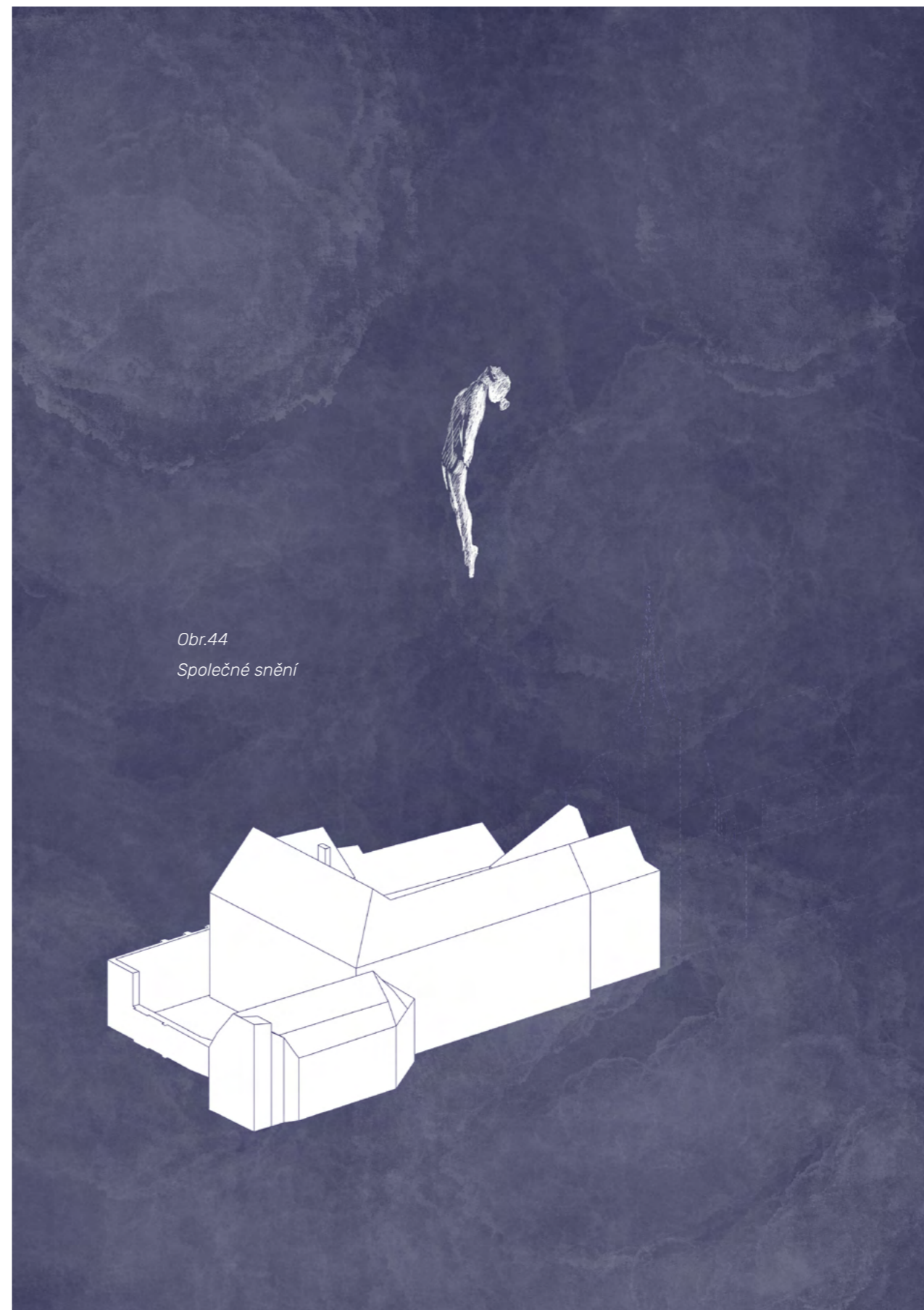
Klášter naslouchá, vnímá naléhavost mého sdělení a po delší pomlce _ přichází s otázkou:

"Jak by tedy měl vypadat novodobý spirituální prostor?"

Pokouším se mu stručně odpovědět:

- **Kontrastní vůči vnějšímu světu.**
- **Dobře dostupný a přitom skrytý, intimní.**
- **Zajišťuje prostor pro setkání a pocit sounáležitosti.**
- **Přijímá člověka takového, jaký je.**
- **Naplnuje individuální duchovní potřeby.**
- **Připomíná pradávne jistoty - východ a západ slunce, střídání dne a noci.**
- **Podporuje člověka na jeho osobní duchovní cestě.**
- **Zpomaluje čas, nabízí možnost se zastavit a na chvíli spočinout, skrýt se od rychlosti moderního světa.**
- **Poskytuje útočiště.**

Definované potřeby předkládám starému klášteru a společně přicházíme na způsob, jak by jeho roky opuštěné zdi mohly podobný prostor hostit. Následující stránky představují návrh.

Obr.44

Společné snění

IV. KONCEPT

_připomíná pradávné jistoty - východ a západ Slunce, střídání dne a noci*

Po analýze a zhodnocení stávajícího stavu kláštera přicházím s rozčleněním jeho hlavních prostorů pro různou duchovní zkušenost. Každý prostor má svá specifika a navržená náplň vychází z daného. Díky tomu je možné klášter adaptovat s co nejmenšími zásahy. Hlavní místnosti následně udávají využití dalších prostorů na patře.

1. Hlavní sál v přízemí – slunná místnost

východní křídlo, prostor s lunetovou klenbou

2. Prostor pro vedenou duchovní praxi

polootvřeně členěné místnosti ve druhém patře

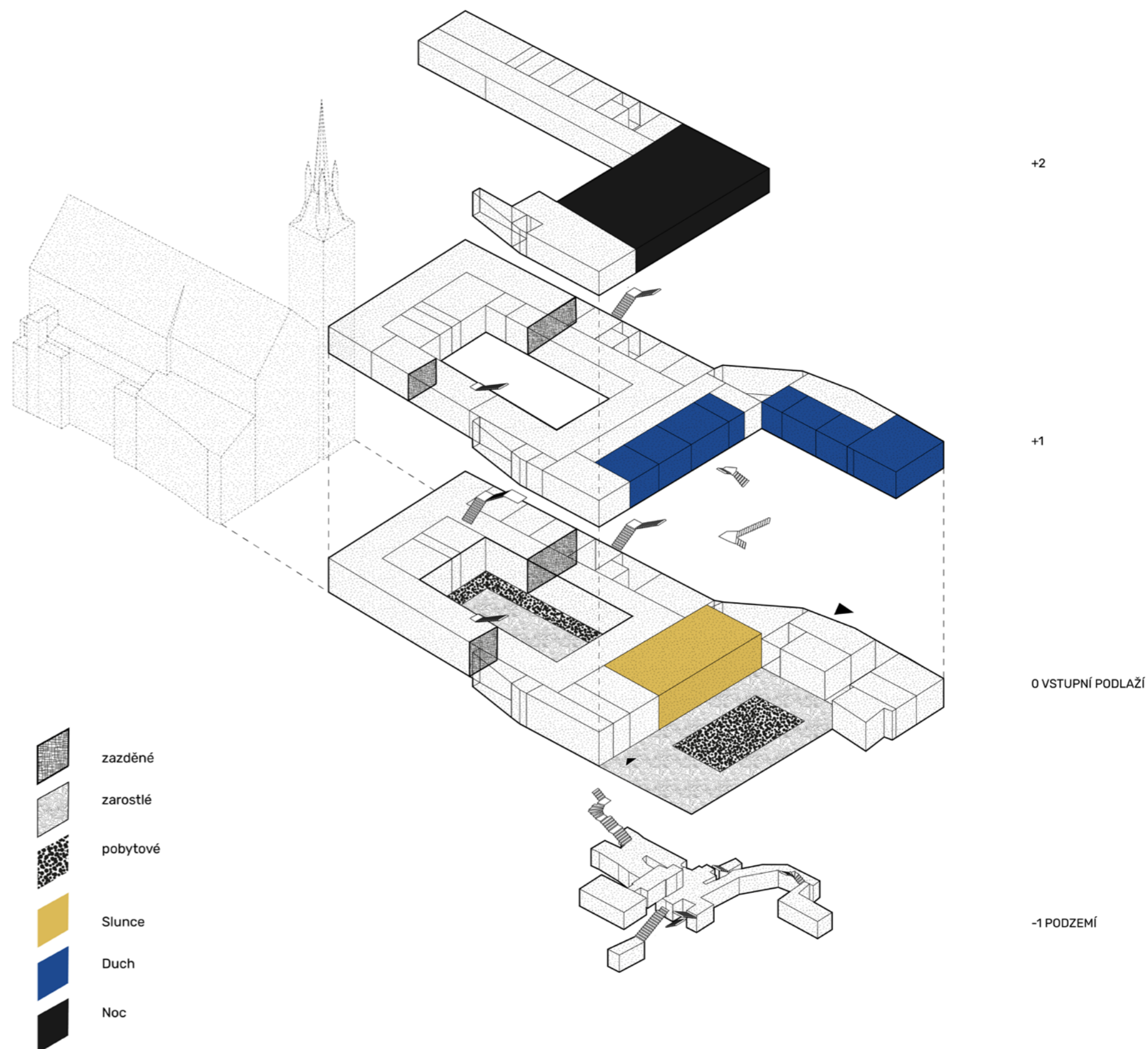
3. Noční místnost

rozsáhlý prostor se zazděnými okny, otevřený do historického krovu

Jednotlivé prostory jsou detailněji popsány na následujících stranách.

**Z výčtu na předchozí straně vybírám bod, který do kláštera nejlépe pasuje a ten uvádím jako stěžejní kostru konceptu. Do jisté míry však bude klášter splňovat všechno zmíněné.*

Obr.45
explodovaná axonometrie

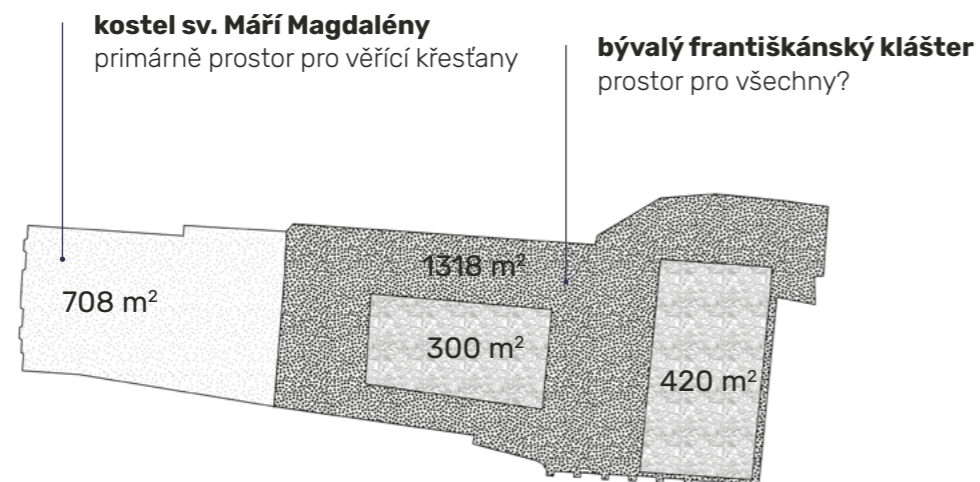

_kontrast vůči vnějšímu světu

Ve městě jsme obklopeni ruchem dopravy, noc je vždy osvětlená pouličními lampami. Nikdy není úplné ticho a nikdy není úplná tma. Římské náměstí je zajímavé v tom, že leží v centru Brna a přesto si zachovává klid, ten bych chtěla dále udržovat a v samotném kláštře ještě posílit.

Okolí kláštera je tvořen vesměs komerčními prostory. Spirituální prostor by však měl být nekomerční, protože naplňuje základní lidské potřeby a je všeobecně prospěšnou veřejnou stavbou.

Pokud tedy hledáme kontrast vůči vnějšímu světu (ve městě), je žádoucí prostor tichý, bez technologií, bez komerce, v úzkém kontaktu se zelení.

Obr.46

Jako kontrastní vůči vnějšímu světu vnímám i prostor kostela. Rozdíl je v tom, že ten slouží primárně pro věřící křesťany. Jedním z důvodů, proč jsem ho do návrhu nezahrnula, byl ten, že se v současnosti již rekonstruuje. Zda by se měl také více otevřít světu, je určitě k diskusi, možná k další diplomové práci.

Obr.47
Proudění.
Čas se zpomalí. Ruch utichá.

_dobře dostupný, přitom skrytý, intimní

Klášter je vzhledem k záměru dobře umístěn. Je v centru Brna, dostupný, avšak zahalen tajemstvím. Přestavby kláštera však během let zanechaly nesrozumitelně členěné vchody. V současnosti se jich směrem do Římského náměstí nachází 7, když počítám i průjezd. Ve svém návrhu volím vstup s raně barokním kamenným portálem jako hlavní. Následně využívám stávající lešení, k instalaci poloprůsvitných plachet. Ty nenásilně zakryjí nepotřebné vchody a zjednoduší čitelnost objektu. Zároveň indikují, že se s klášteřem začalo něco dít.

Hlavní vstup do objektu je tedy skrze kamenný portál se sochou sv. Josefa,

Sv. Josef je považován za přímluvce těch, kdo padají pod tíží svých hříchů a chtějí pomoci ve své cestě k duchovnímu životu. Byl to tesař, pracující muž schopný hluboké kontemplace ve všech dimenzích božských skutečností.^x

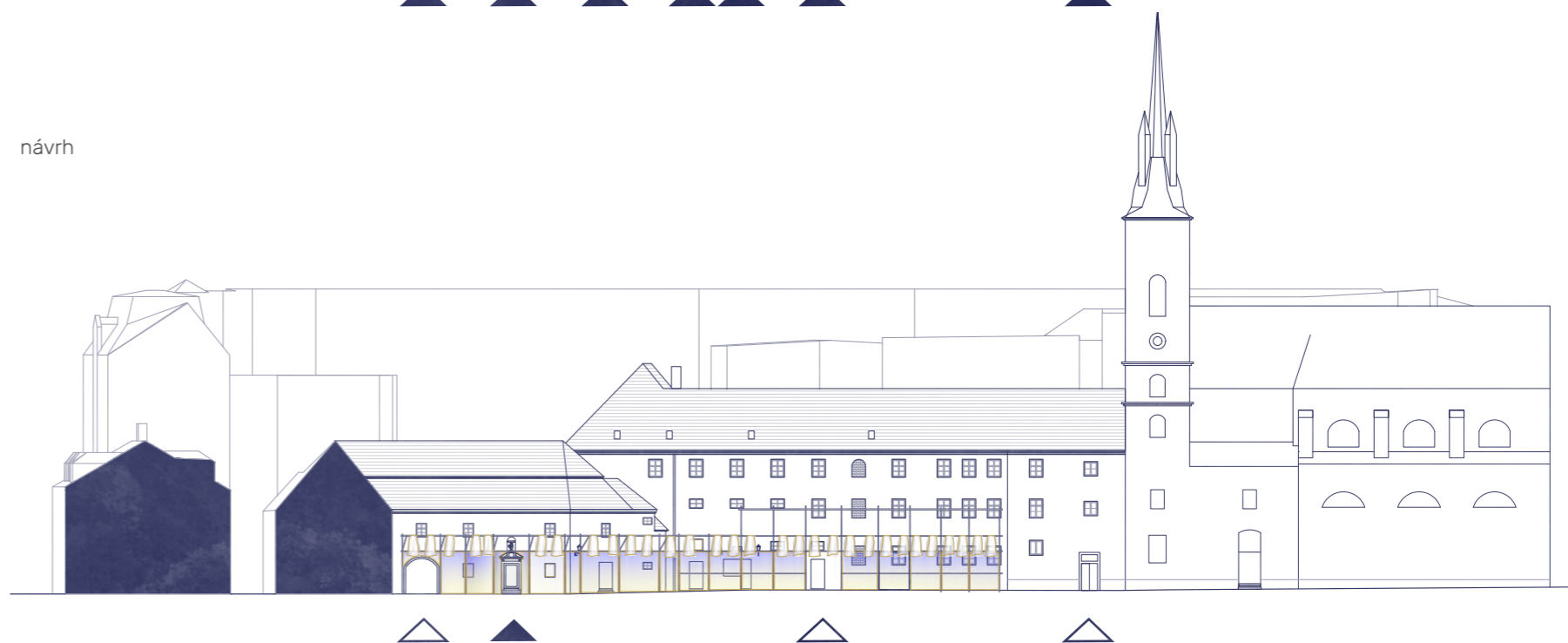
Následuje vstupní prostor s fortnýřem - zprostředkovatelem kontaktu s vnějším světem. Dále šatna, ve které si návštěvník odkládá chytrá zařízení.

^x FILIP, Štěpán. Tajemství svatého Josefa [online]. [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: <https://bosekarmelitky.cz/sv-josef/tajemstvi-svateho-josefa/>

Obr. 48
pohled z Římského náměstí
současný

návrh

Obr.49
dobře dostupný, přitom skrytý, intimní

V. NÁVRH

**_přijímá člověka takového, jaký je
_zajišťuje prostor pro setkání a sounáležitost**

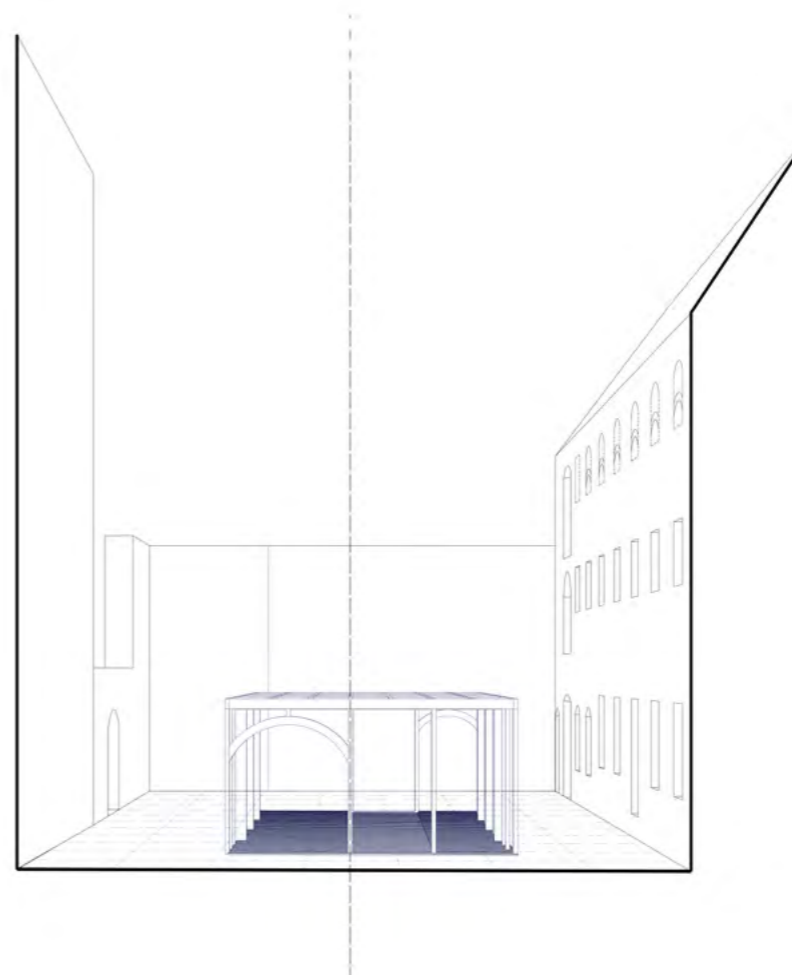
Klášter přijímám takový jaký je, se všemi jizvami, které za svůj život utrpěl. Nesnažím se je zahladit, nevracím se v čase zpátky. Klášter tak na oplátku také přijímá lidi takové, jací jsou a nabízí jim své prostory jako útočiště. Jedná se o místo vzájemného pochopení, intimity a přijetí.

Dvůr, mezi vnitřkem a vnějškem

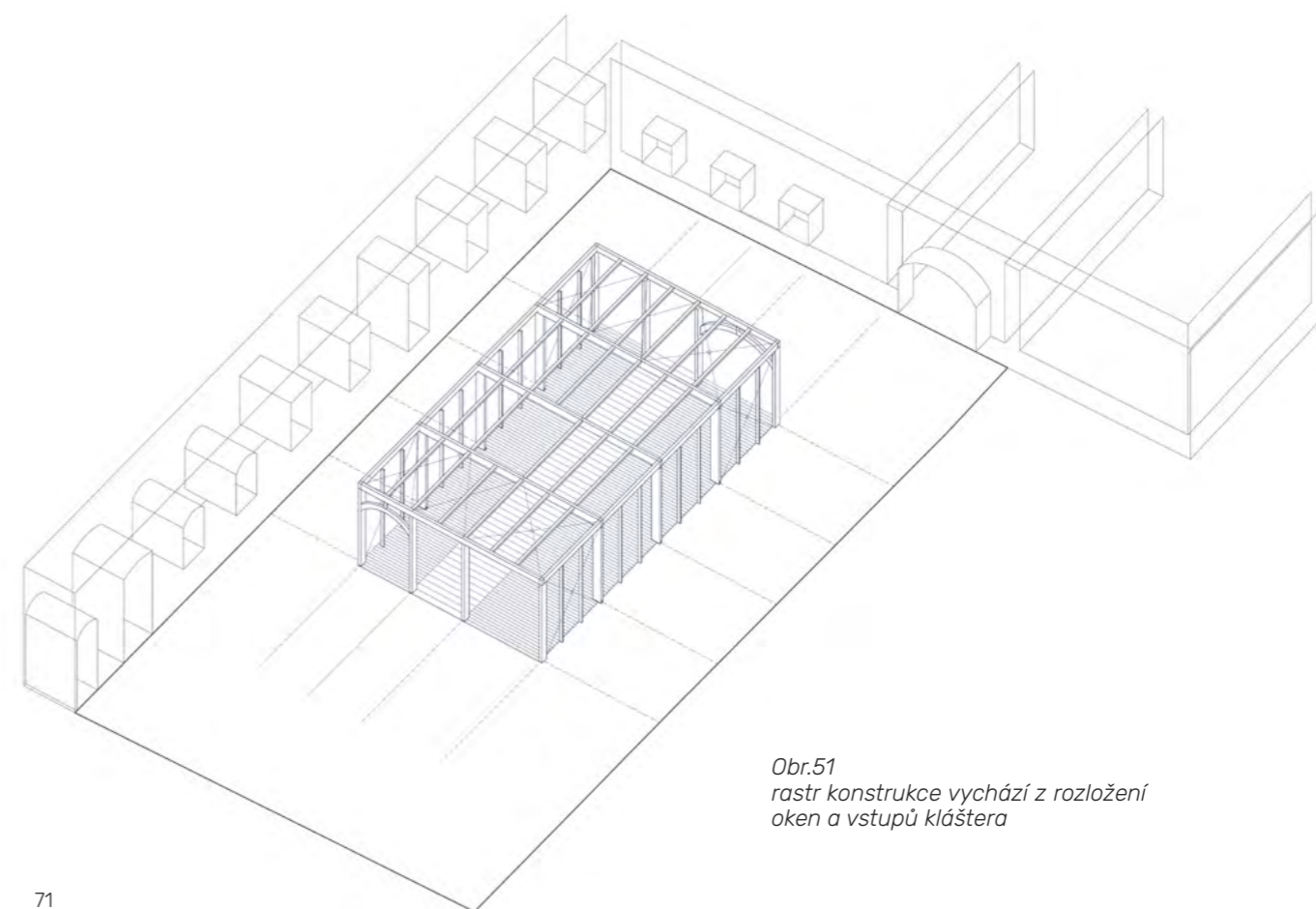
V návrhu utvářím prostor pro setkání na místě stávajícího dvora. Je to první místo, kam člověk vejde po odložení chytrých zařízení a má možnost se zde potkat s dalšími lidmi, kteří učinili taktéž.* Je to výzva k nové, vlastně staré, socializaci. Kvůli zpříjemnění měřítka dvora a lepší čitelnosti zamýšleného pobytu/pohybu navrhuji konstrukci dřevěné haly, která svým členěním a rozměrem vychází z rozložení oken a vchodů stávajícího objektu kláštera. Při vstupní části je interpretován oblouk průchodu, při výstupní části zase navržený vstup do kláštera. Hala je tvořena dřevěnými rámy, vyztužena ocelovými táhly. Zastřešení je řešeno jako membránová stanová konstrukce s obdélníkovým otvorem, kudy prosvítá světlo promítá se na dřevěné podlaze. K sezení slouží zaoblené lavičky podporující lidskou interakci. Povrch dvora je tvořen štěrkovým

trávníkem. Cesty lidí tak určí, kde roste tráva a kde nikoliv. Při vstupu z průchodu je navržen ovocný strom menšího vzrůstu (např. jablň - *malus purpurea*, třešeň - *prunus*). Druhý strom nacházející se za halou by měl být rychle rostoucí listnáč většího vzrůstu, který doplní kompozici dvora. Po obvodu navrhuji výsadbu kvetoucích keřů (např. šeřík - *syringa*, hibiscus). K podrobnějšímu návrhu bych vyhledala zahradního architekta*tku.

**Spirituální prostor je místo, kde se setkáváme s něčím, co nás přesahuje. Ať už je to mezi námi samými a „někým Oným“ a nebo v setkání s dalšími lidmi. V dnešní době máme kvůli moderním technologiím mnohdy problém propojit se s ostatními lidmi. Všechno lze vyřešit krátkou zprávou, emailem, hovorem. Při procházce městem si hledáme vhodnou lavičku na pěkném místě, kde můžeme opět hledět do mobilu a sledovat sociální síť, kam lidé sdílí zase jejich momenty z pěkných míst s mobilem. S kolemjdoucími nenavazujeme kontakt. Kde tedy jsme? Tam ani tam.*

Obr.50
rozvržení prostoru dvora
návrh haly

Obr.51
rastr konstrukce vychází z rozložení
oken a vstupů kláštera

Obr.52
mezi vnitřkem a vnějškem

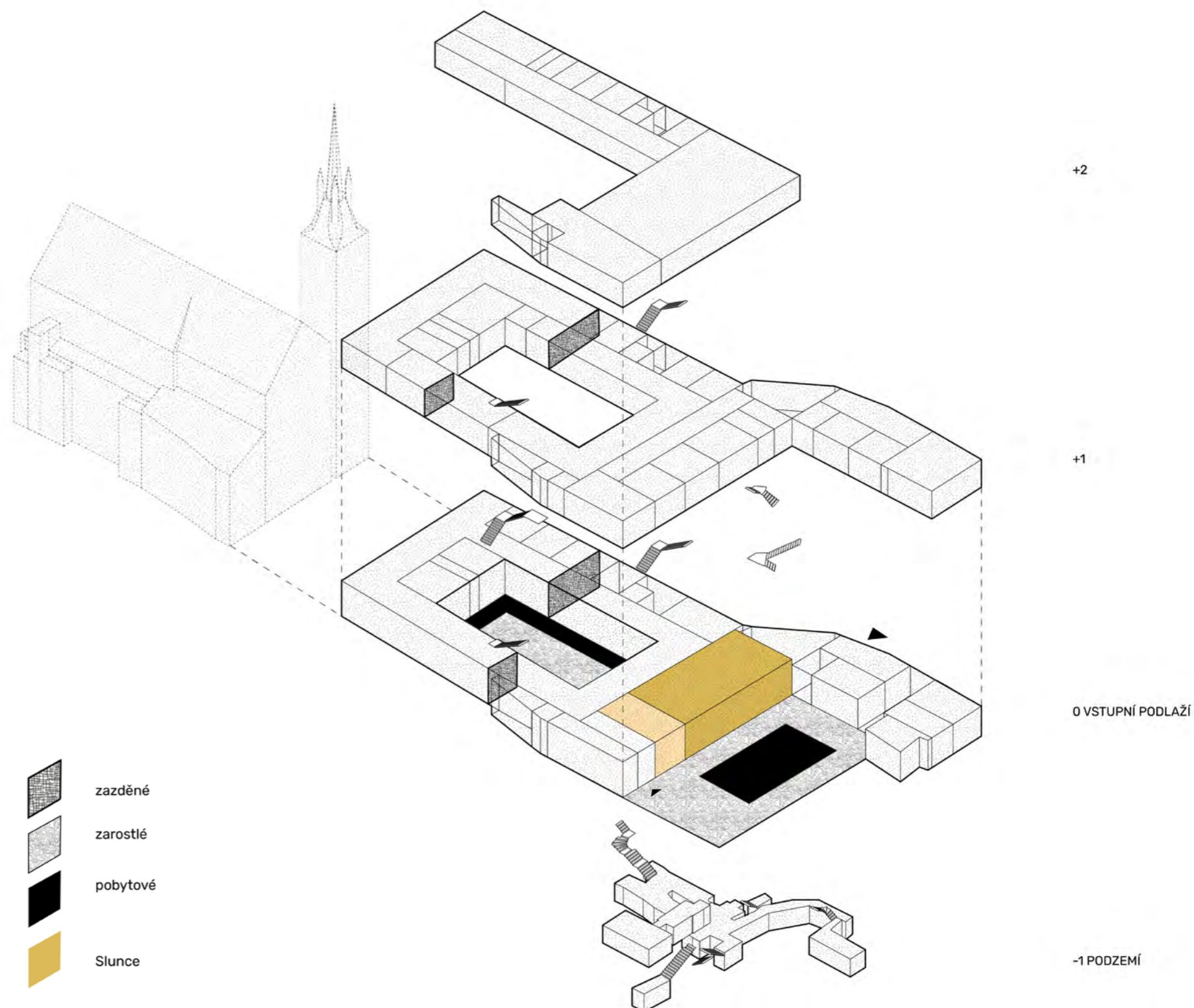
**_připomíná pradávné jistoty - východ a západ Slunce,
střídání dne a noci**

1. Hlavní sál v přízemí – slunná místnost

Pravděpodobně bývalá kapitulní síň se nachází v přízemí ve východním křídle kláštera. Její obdelníkový půdorys o poměru cca 5:2 je zaklenut valenou klenbou s lunetami. Do prostoru navrhuji instalaci velkého Slunce a doplnění spodní části sálu obrácenou formou kleneb k sezení/ležení. Vzniká tak slunný sál připomínající veliké oko. Odkazuje na pradávnou jistotu určující čas – východ a západ slunce. Důvod se radovat z každého dne.

a. Doplnující místnost – otevřená kuchyň

Mezi vstupní chodbou a hlavním sálem umísťuji otevřenou kuchyň s minimálním zařízením. Je řešena tak, aby k sobě lidé během užívání mohli stát čelem. Primárně však s výhledem směrem k oknům, nikoliv do zdi. Sezení je poté řešeno formou elipsy, která vyplňuje zbytek prostoru tak, aby byl stále umožněn přístup k oknům a zároveň docházelo ke sblížení sedících. V kuchyňce by měly být k dispozici základní nápoje – káva, čaj.

Obr.53
explodovaná axonometrie

Obr.54
slunná místnost

2. Prostory pro vedenou duchovní praxi

Ve druhém patře se nad slunným sálem nachází polootevřené prostory s vlastní chodbou, která umožňuje oddělení od zbylé cirkulace na podlaží. Pás místností se táhne i do druhého dvoupodlažního objektu ve východní části. Prostory jsou zajímavé tím, že jsou propojené, ale přitom nabízí formu soukromí. Jeví se tak jako vhodné pro vedenou duchovní praxi jako je například holotropní dýchání, kdy je propojenost s mírou soukromí žádoucí. Může se však jednat i o jiné meditační techniky.

a. Doplnující místnosti – šatna, toalety, sprchy, sklad, čekání na příchod

Z obou paralelních chodeb je přístupná sdílená šatna. Prostor je členěn nábytkem tak, aby umožnil převlékání lidem s různou mírou studu.

Jedna toaleta je umístěna vedle šatny, zbylé dvě potom v severní části objektu. Stejně tak sprchy, které jsou řešeny formou kabinek.

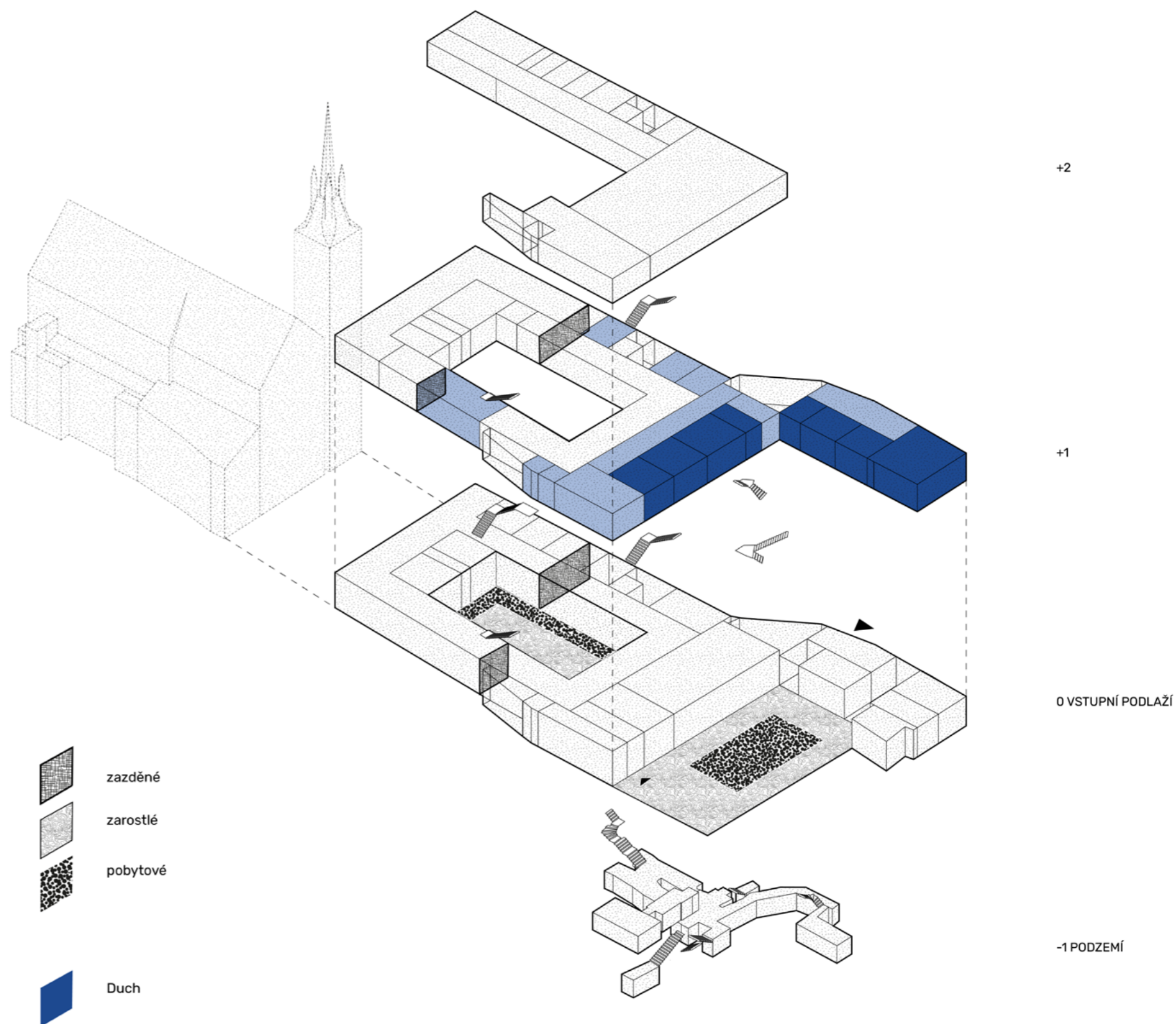
Z hlavního meditačního prostoru je přístupný také prostor pro uložení karimatek, polštářů, dek.

Protože čas v objektu plyne jinak, může se stát, že je potřeba čekat na příchod*. Například vedoucího praxe, jehož sezení doposud neskončilo. V tom případě je k dispozici čekárna, v chodbě u zazděných dveří. Navrhují doplnění dřevěnými zaoblenými lavicemi s úložným prostorem pro knihy.**

^[*] Nevylučuji však ani čekání na příchod někoho zcela Jiného.

^[**] Mobily jsme totiž nechali zamčené u vstupu do objektu.

Obr.55
explodovaná axonometrie

Obr.56
čekání na příchod

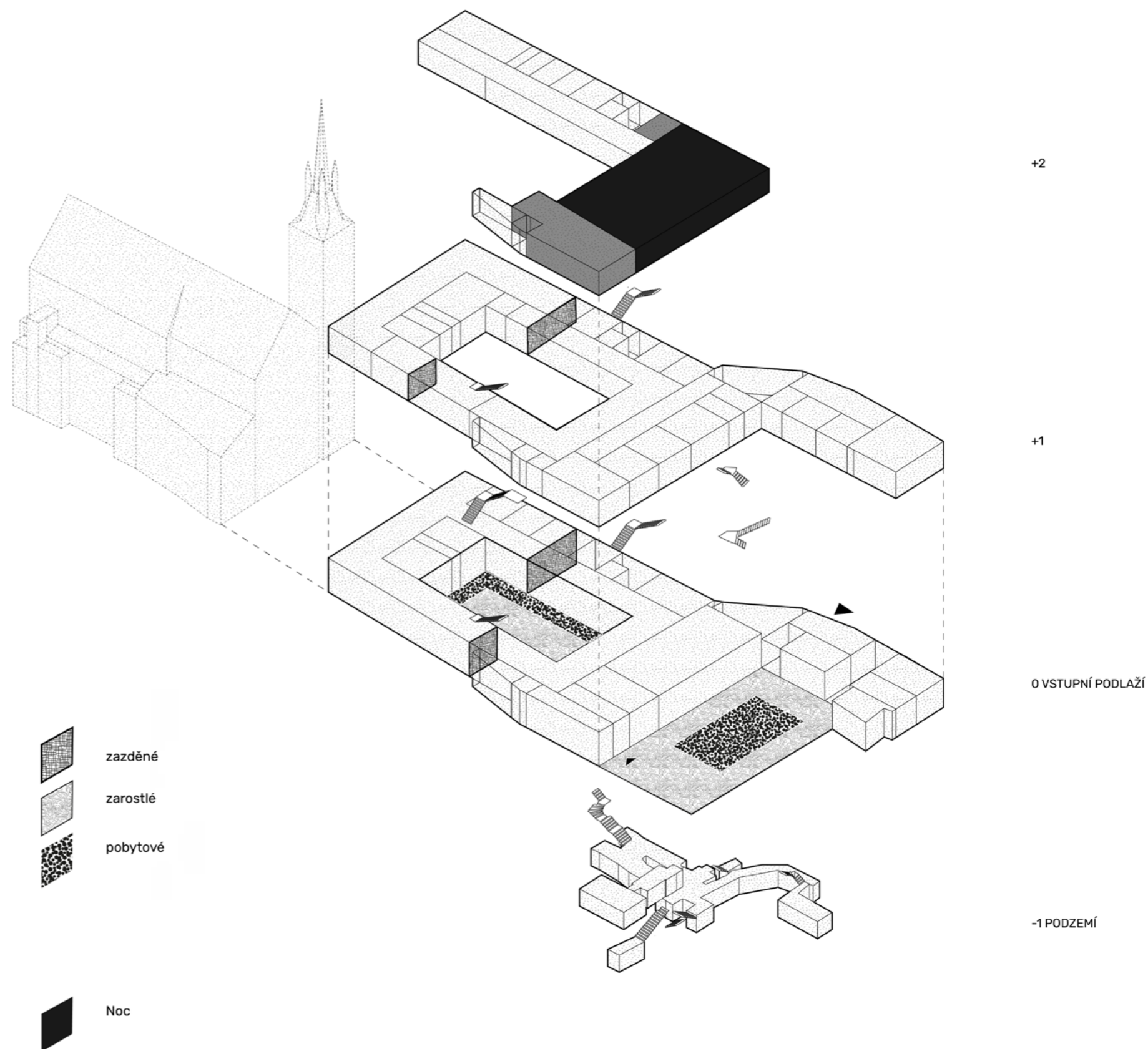
Obr.57
členěné prostory pro vedené duchovní praxe

3. Noční místnost

Ve třetím patře objektu se nachází rozlehlá místnost otevřená do historického rámkového krovu. Většina oken po obou stranách je zadržaná, takže se jedná o velký tmný prostor. Vzhledem k tomu, že město je vždy zahlceno světelným smogem, zážitku opravdové noci se nám nedostává. K obloze a k hvězdám nehledíme. Navrhují tedy využít tento prostor pro noční zkušenost, s promítáním hvězd do krovu. Případně k terapii tmou. Krov se dotemní černými závěsy a na podlahu položí černý koberec s měkkým sezením. Jediné zbylé nezadržané okénko se opatří otevíravou okenicí.

a. Doplnkové místnosti – šatny, wc

Do posledního patra vedou dvoje schodiště, v severní a jižní části. Po jejich zdolání dojde k odložení přebytečné šatstva, bot do šaten. V celém patře bude provoz bez obuvi. K dispozici budou přezůvky (návštěva wc).

Obr.58
explodovaná axonometrie

Obr.59
noční místnost

_naplňuje individuální duchovní potřeby

1. Kontemplační kruh a elipsa

V přízemí objektu blíže k faře, přístupného přes rajskou zahradu, se nachází dvě místnosti, jejichž půdorysy mají tvar přibližně čtverce. To je činí vhodné pro sezení v kruhu. Odděleně. Kapacita cca 8-10 lidí. Obě místnosti jsou lehce vyvýšené, utváří malé podium.

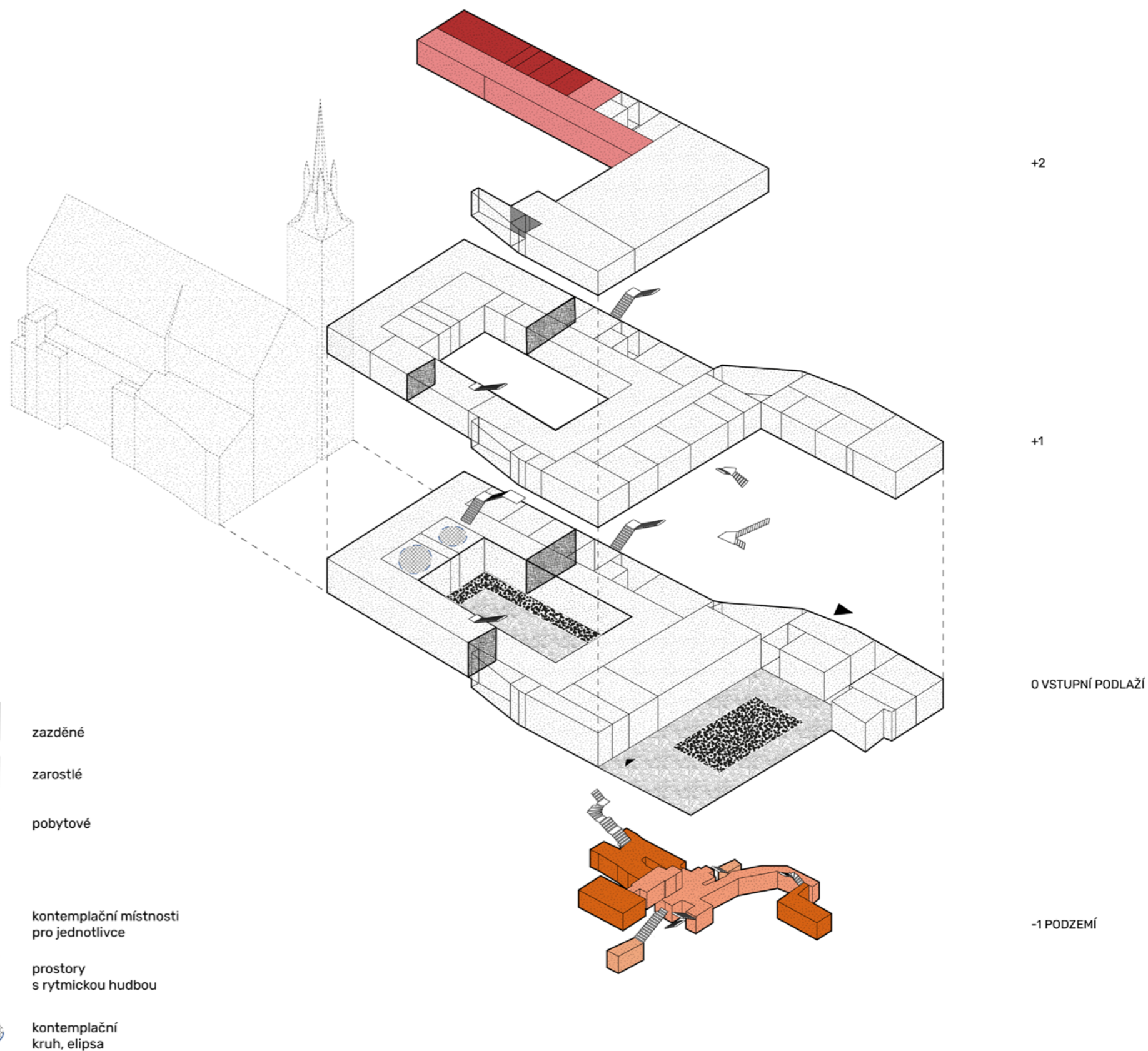
2. Síně v podzemí

Podzemí je přístupné po třech schodištích. Z chodby při hlavním vstupu, ze dvora a z vchodu z ulice. Poslední zmíněný slouží pouze v případě úniku.

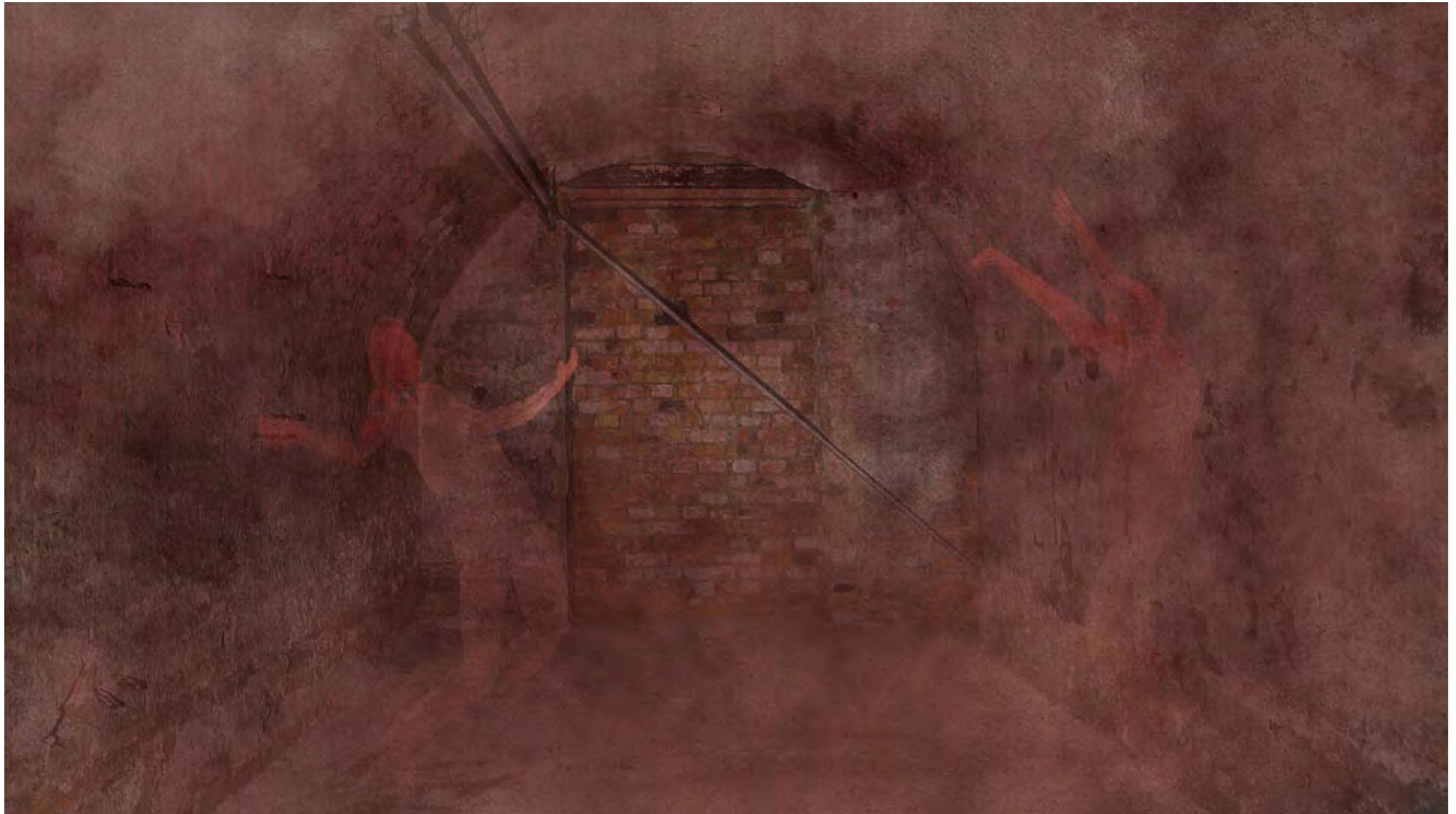
Prostory jsou tvořeny třemi hlavními místnostmi, vždy v blízkosti vstupů. Jednotlivé místnosti jsou v různých výškových úrovních, propojeny chodbami a schodišti. Navrhují využití těchto místností pro poslech rytmické hudby, která má odnepaměti silné transcendenční účinky (viz. předdiplom). Skladby je možné rozložit na jednotlivé stopy, které budou více či méně akcentované ve větších místnostech a různě se prolínat při cestě chodbami. Místnosti v severní a jižní části jsou určeny k tanci, stání, pohybu k hudbě. Místnost v západní části bude doplněna pohodlnými křesly. Celý prostor bude průběžně zaléván mlhou a barevně osvětlen, převážně v teplých tónech červené, oranžové. Teplota chromatičnosti cca 1800 K (podobné svíčke).

i. Doplnkové prostory

Záchody jsou umístěny na odlehlých místech, po schodech, v soukromí.

Obr. 60
explodovaná axonometrie

Obr.61
tanec na rytmickou hudbu v podzemí

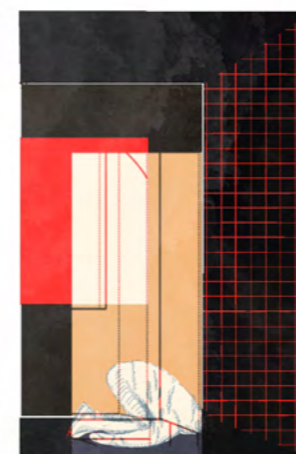
3. Kontemplační místnosti pro jednotlivce

Pokud hledáme klidný prostor, kde můžeme být takoví, jací jsme, za zavřenými dveřmi, vydáme se do třetího patra. Nachází se zde série malých místností o různých rozměrech. Na podlaze je vždy koberec. V některých případech zabíhá koberec až na stěny. Jednotlivé místnosti jsou různě minimalisticky zařízeny, barevně i materiálově. K dispozici jsou prvky, přes které se dá ohýbat, protahovat nebo zkrátka jen sedět v klidu.

Co se odehrává za zavřenými dveřmi? Sami se sebou, bez technologií, bez času.

*Obr. 63
Dlouhá chodba
členěná průsvitnými
textilními bránami
různé barevnosti,
oddělení vchodů do
malých místností*

_útočiště

Ubytovací zařízení

Druhé patro bývalé fary je přístupné pouze po separátním schodišti z rajského dvora. Nachází se v něm (pravděpodobně) bývalé klášterní cely. Tyto jednotlivé místnosti využívám také jako cely, buď pro jednotlivce nebo jako dormitorium.

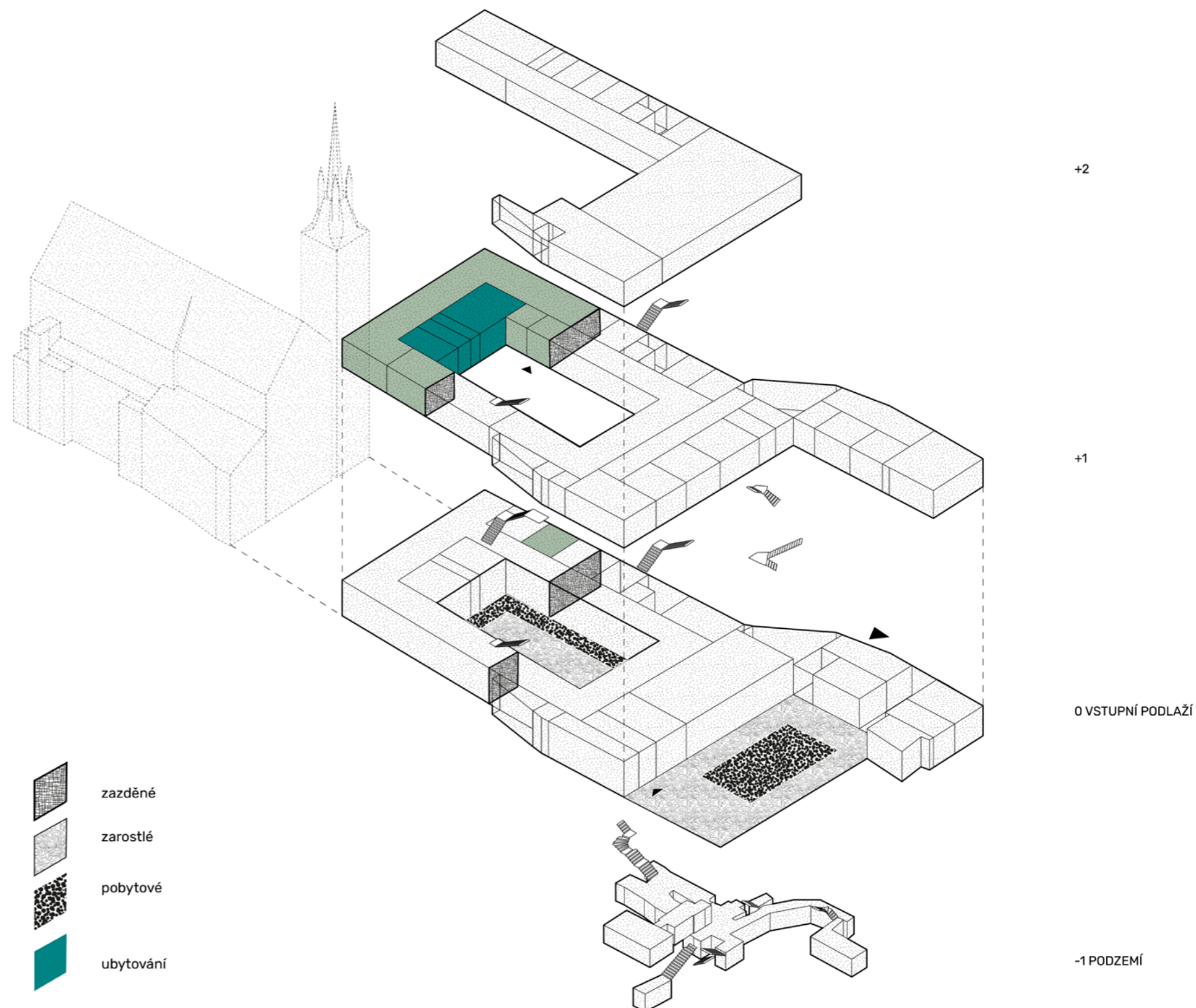
2x samostatná cely

1x cely pro 2

1x cely pro 4

Zájemci tak mohou najít v klášteře útočiště i na více dnů.

a. Doplnkové místnosti – šatna, hygienické zázemí, kuchyňka

Obr. 64
explodovaná axonometrie

Obr. 65
Klášterní cela
inspirovaná vlastním
pobytem v klášteře
La Tourette od Le
Corbusiera

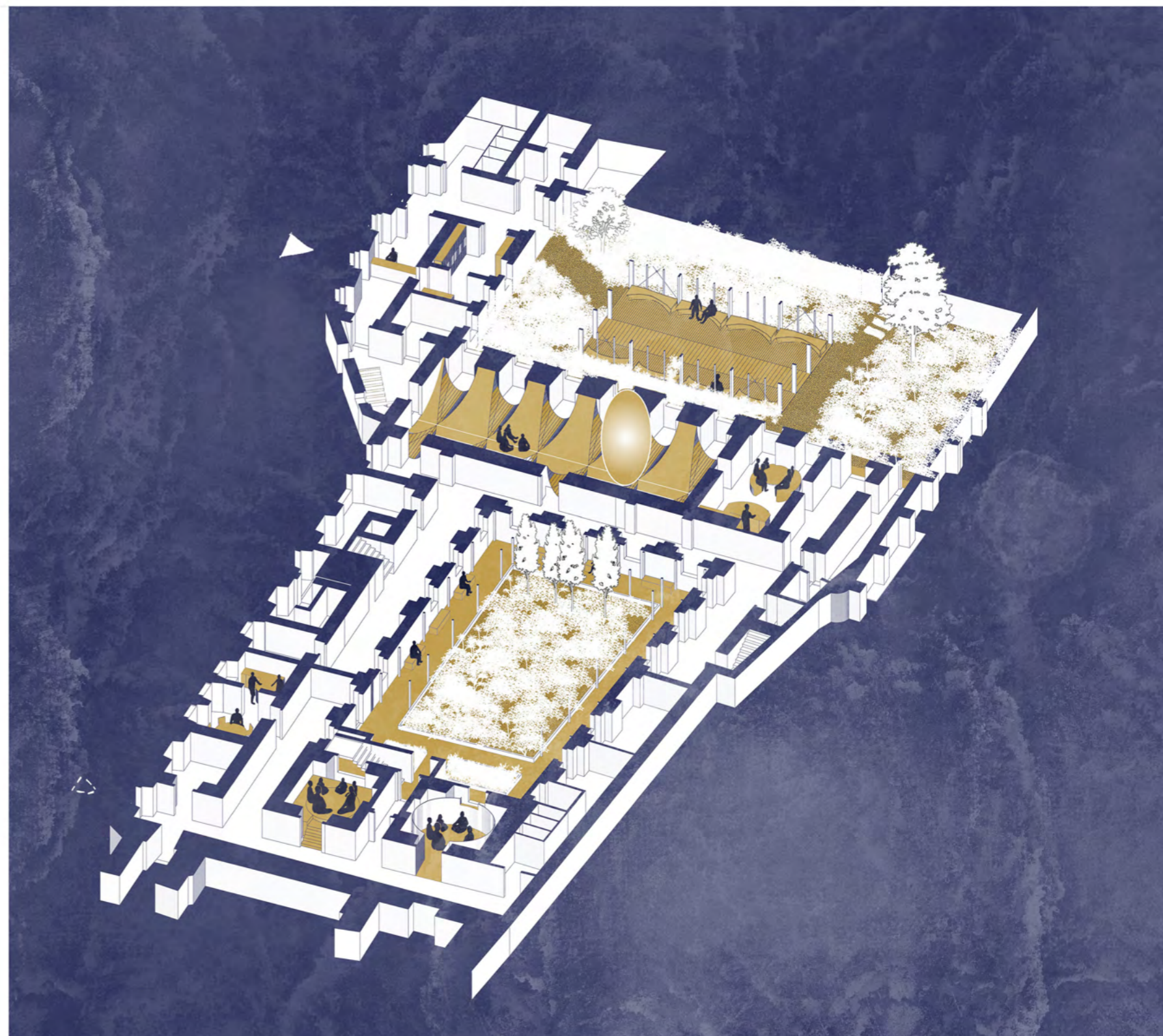

**_zpomaluje čas, nabízí možnost se zastavit
a na chvíli spočinout, skrýt se od rychlosti
moderního světa**

Rajská zahrada

Zahrada umístěná v srdci kláštera má zvláštní spojovací funkci. Propojuje bývalou farou se zbytkem kláštera, stojí přitom na straně kostela. V současnosti je středová část rajské zahrady zarostlá trávnikem, po obvodu je poničená dlažba zastřešená ocelovým přístřeškem. Při vstupu rostou 4 hlohyně šarlatové, za nimi se tyčí silueta kostela.

Navrhuji výsadbu luční pestré zeleň doprostřed zahrady – jako pastva pro oči. V blízkosti fary potom záhonky s bylinkami (máta, bazalka, šalvěj). V návrhu je také nová dlažba, nová pultová střecha spočívající na dřevěných sloupech v rastru oken a také tak, aby nezakrývaly výhled z rozmístěných laviček.

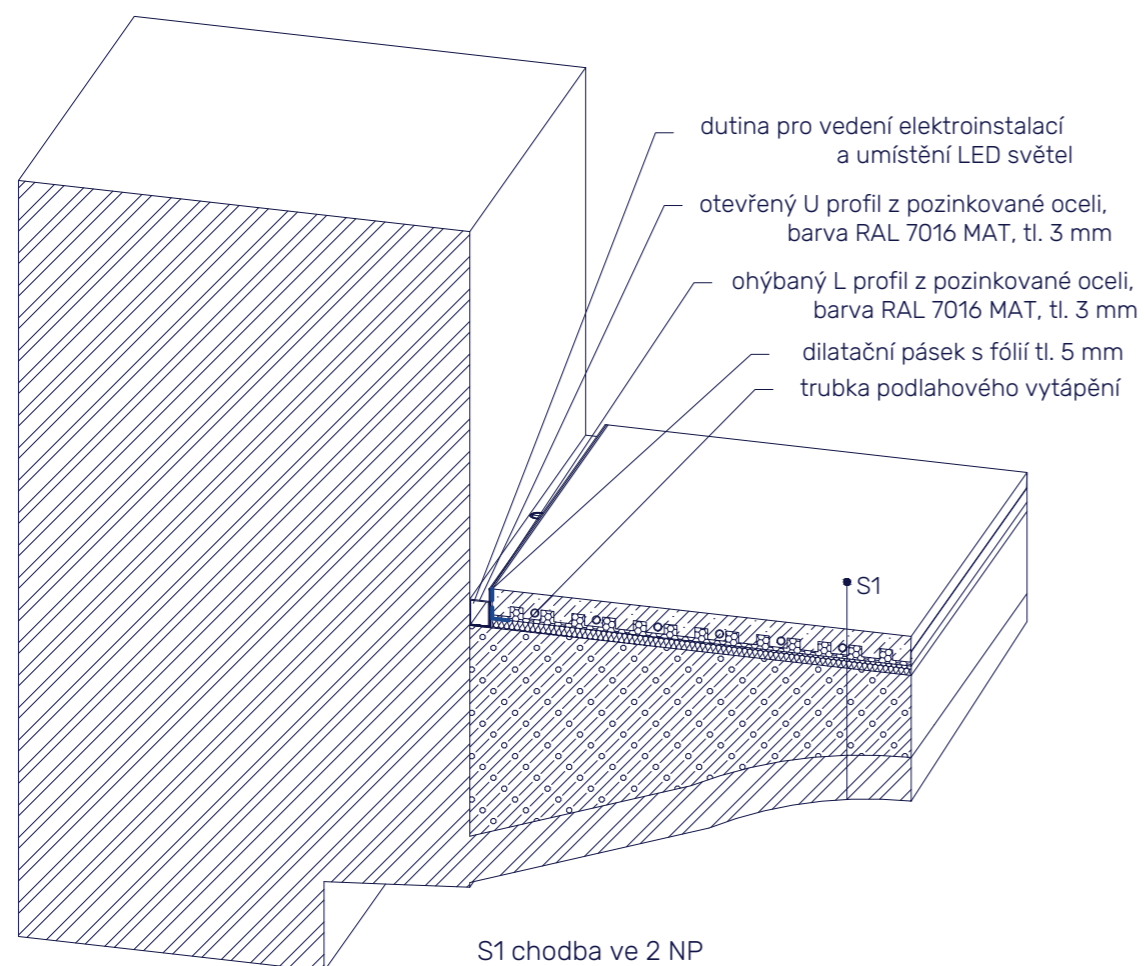

*Obr. 66
axonometrie, ukázka
využití jednotlivých
prostorů*

_koncepce řešení světla

Teplota chromatičnosti se mění v průběhu dne, aby simulovala přirozené osvětlení.

- 1800 K - svíčka
- 2700 K - východ a západ Slunce
- 4800 K - neutrální bílá

- strojně hlazený beton, pigmentovaný tl. 50 mm
- instalační deska pro podlahové vytápění tl. 45 mm
- kročejová izolace z minerální vlny tl. 30 mm
- výplňová vrstva z pěnobetonu
- cihelná křížová klenba

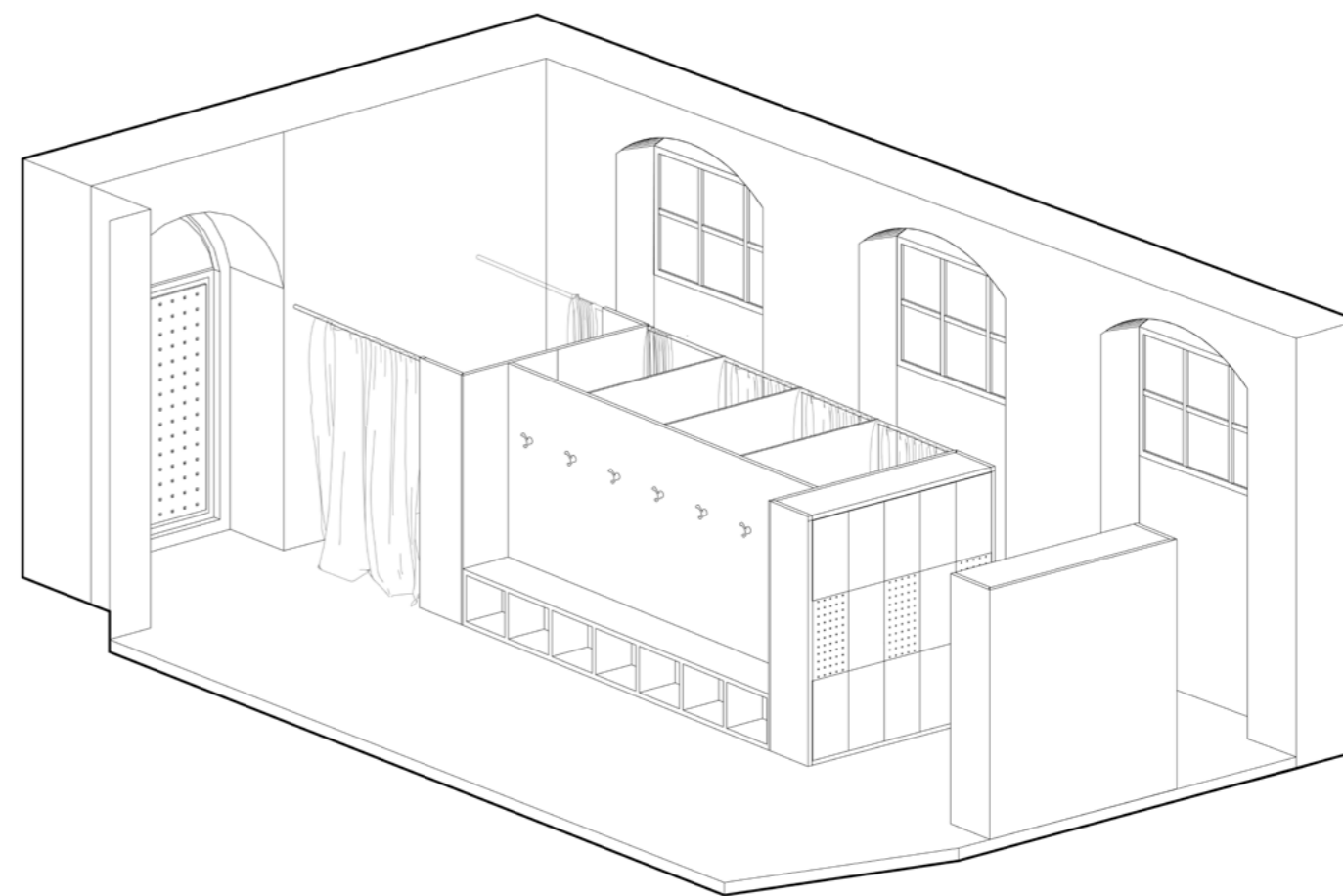

Obr. 67
zapuštěné osvětlení chodby

V. NÁVRH

_sdílená šatna

Z obou paralelních chodeb je přístupná sdílená šatna. Prostor je členěn nábytkem tak, aby umožnil převlékání lidem s různou mírou studu. Průhled ke dveřím, které dříve vedly do již zbořeného objektu, je zachován. Dveře vyměněny za okno, avšak s připomínkou minulosti.

V. NÁVRH

_situace

_objasnění výkresové části

V objektu kláštera zachovávám všechny stavební zásahy z minulosti. Nevracím tak objekt do původní podoby, ani se ho nesnažím výrazně přestavovat. Nezahrnuji tedy výkres bouraných konstrukcí. Odstraňuji pouze přístřešek v rajské zahradě a nahrazuji ho novým. Další zásahy do objektu jsou pouze přidáváním a to, pokud možno, menšími zásahy.

Dokumentaci kláštera jsem získala v Moravském zemském archivu (MZA) a také v archivu Národního památkového ústavu (NPÚ). Podrobněji jsou podklady vypsány ve zdrojích v závěru práce.

V archivech jsem našla pouze výkresy z 18. století, od té doby se klášter ještě dočkal změn, což jsem se dozvěděla až při osobní návštěvě. Své poznatky jsem následně zanesla do výkresů a z nich při zpracování vycházela.

Legenda

- stávající stav
- návrh

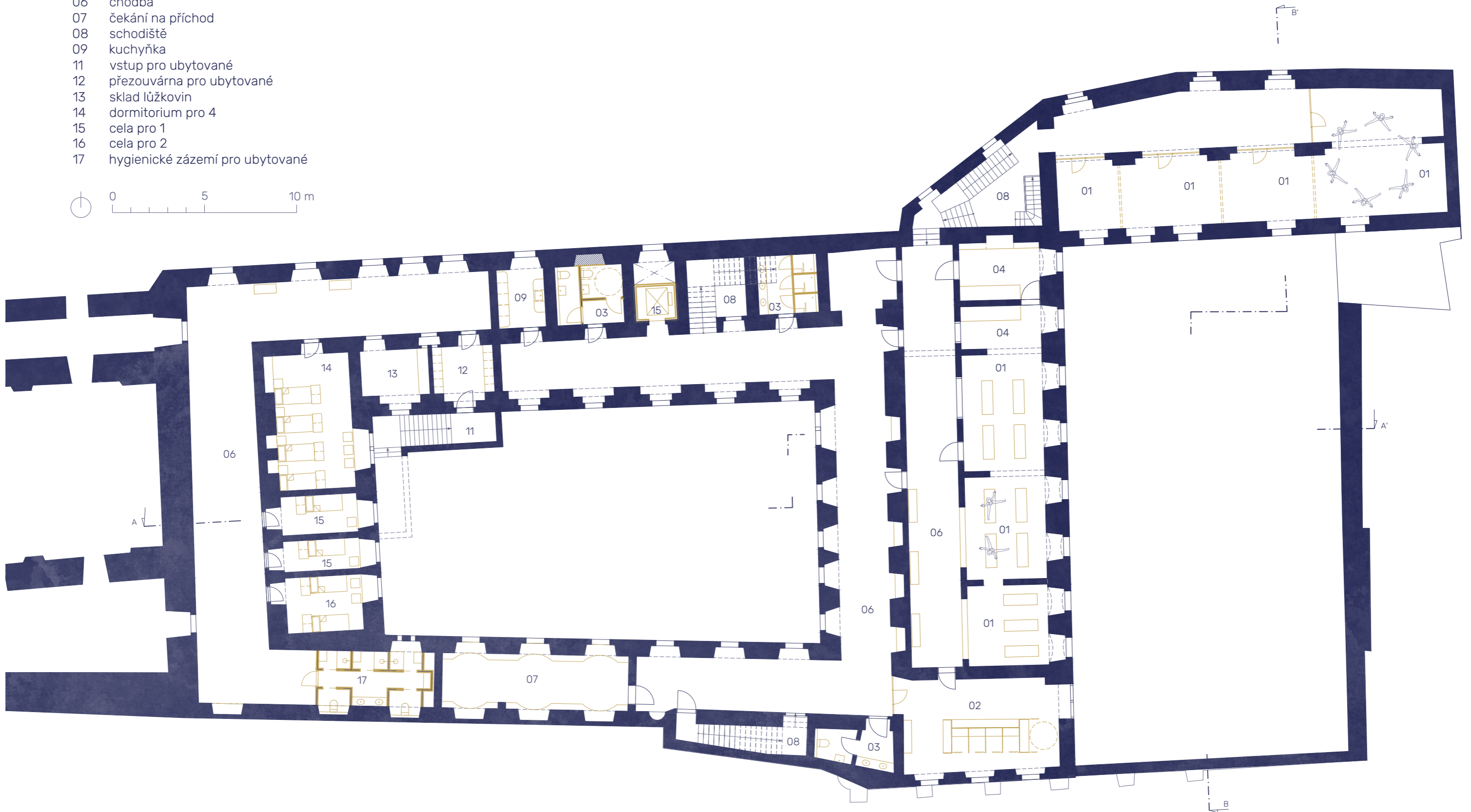
1 NP

- 01 vstupní prostor - fortnýř
- 02 skříňky na odložení chytrých zařízení
- 03 hygienické zázemí
- 04 sklad
- 05 prostor pro setkání
- 06 chodba
- 07 slunná místnost
- 08 schodiště
- 09 kuchyňka pro ubytované
- 10 jídelna pro ubytované
- 11 kontemplační kruh (max. 10 lidí)
- 12 kontemplační elipsa (max. 10 lidí)
- 13 kontemplační zahrada
- 14 technická místnost
- 15 výtah
- 16 úklidová místnost

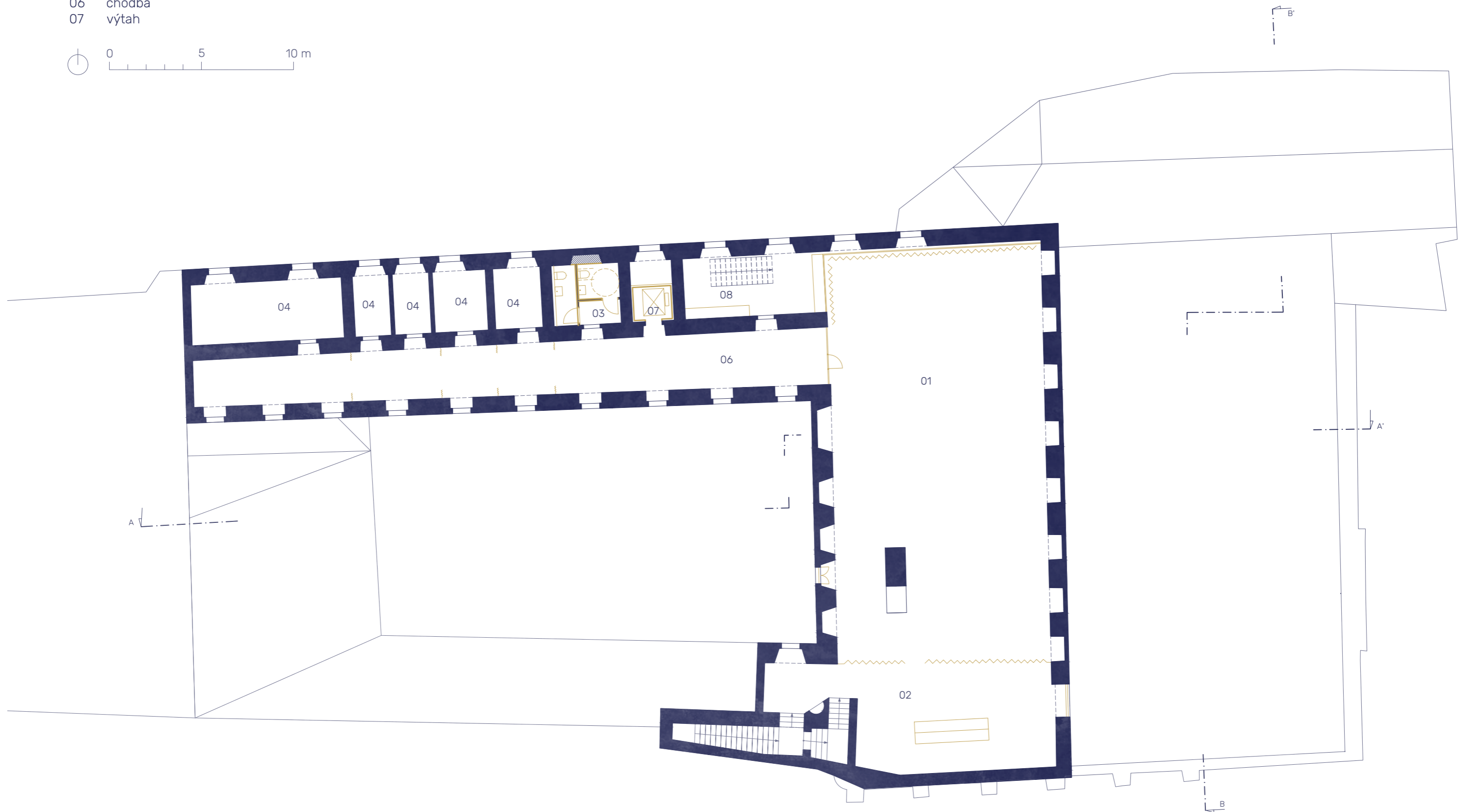
2NP

- 01 prostory pro duchovní praxi
- 02 sdílená šatna
- 03 hygienické zázemí
- 04 prostor pro uložení podložek, dek
- 05 prostor pro setkání
- 06 chodba
- 07 čekání na příchod
- 08 schodiště
- 09 kuchyňka
- 11 vstup pro ubytované
- 12 přezouvárna pro ubytované
- 13 sklad lůžkovin
- 14 dormitorium pro 4
- 15 cela pro 1
- 16 cela pro 2
- 17 hygienické zázemí pro ubytované

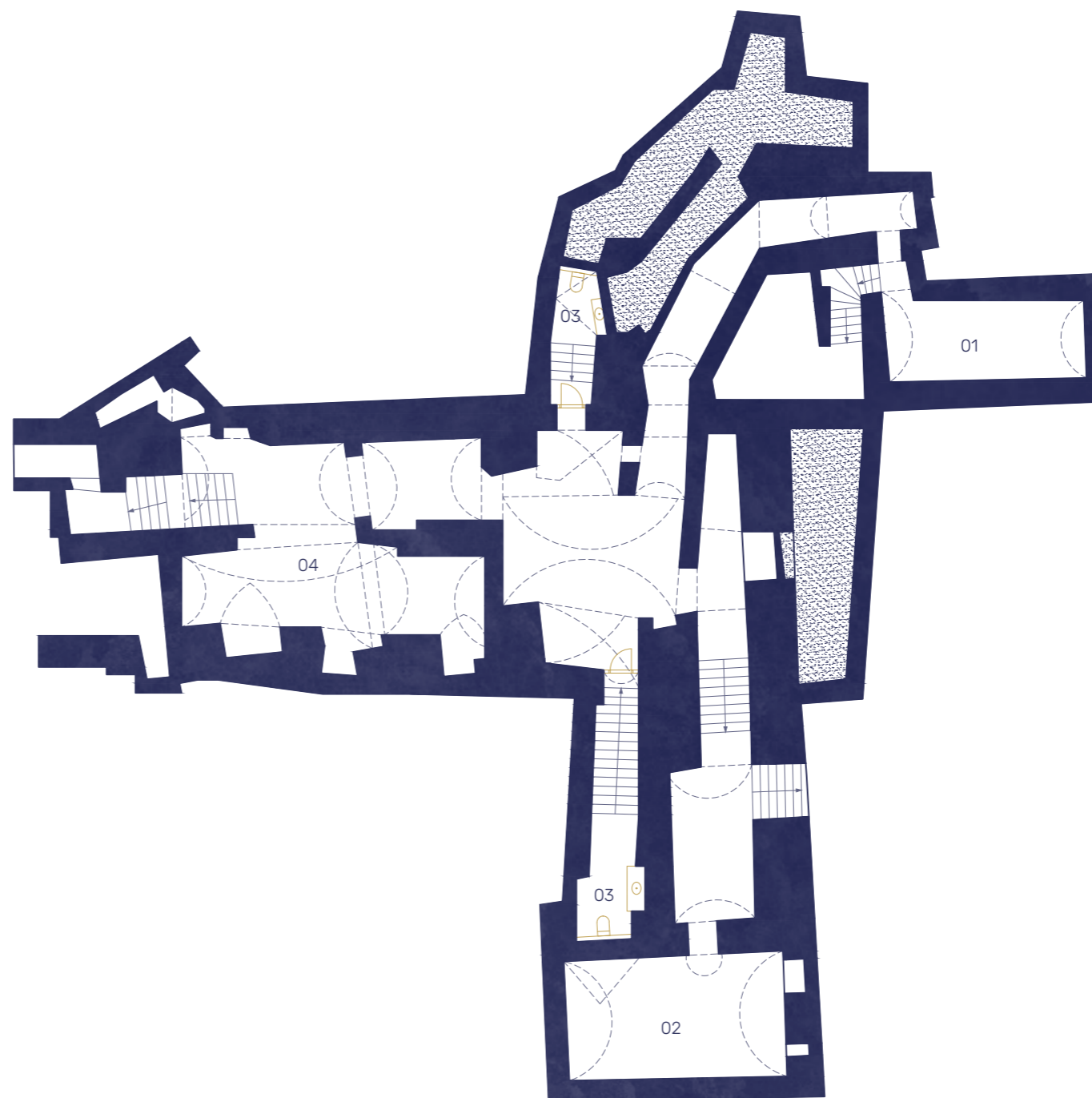
3NP

- 01 zatemněná místnost s promítáním hvězd
- 02 společná šatna
- 03 hygienické zázemí
- 04 kontemplační samotka
- 05 schodiště a přezouvárna
- 06 chodba
- 07 výtah

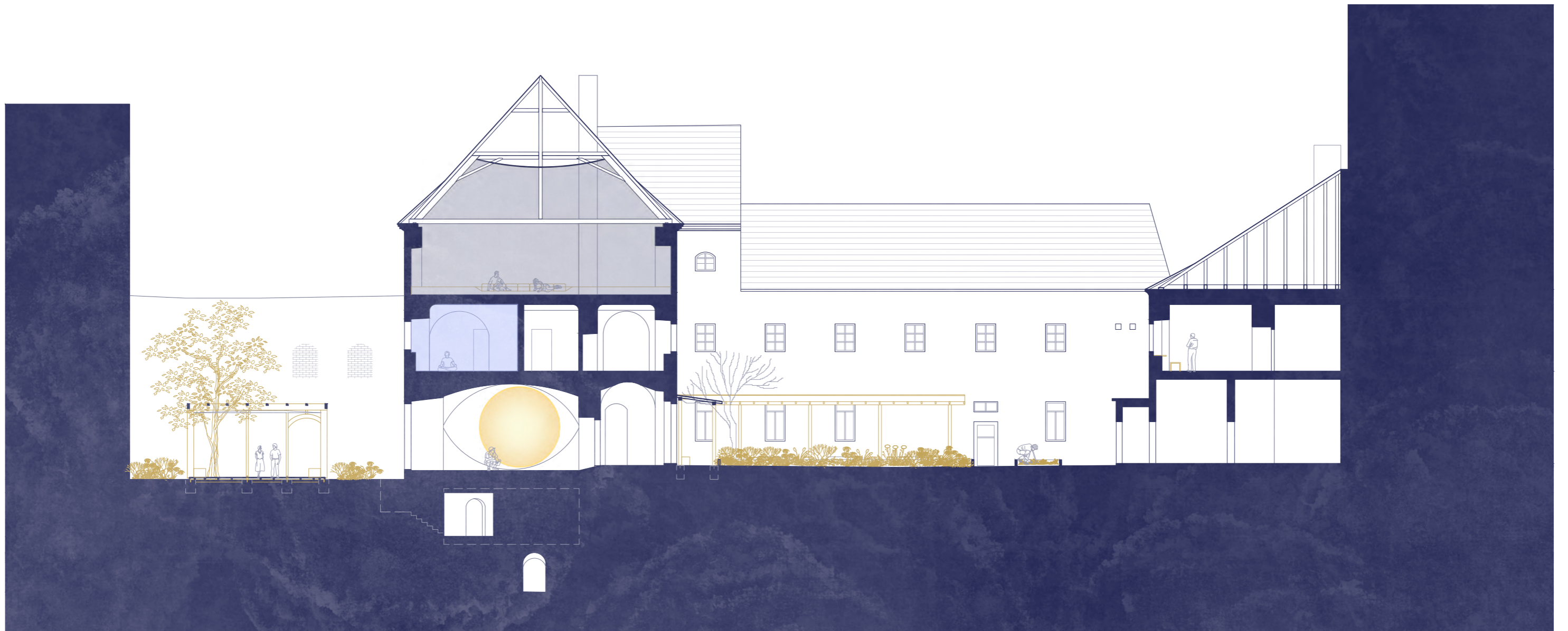
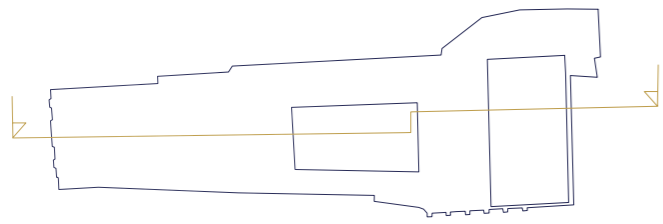

-1 PODZEMÍ

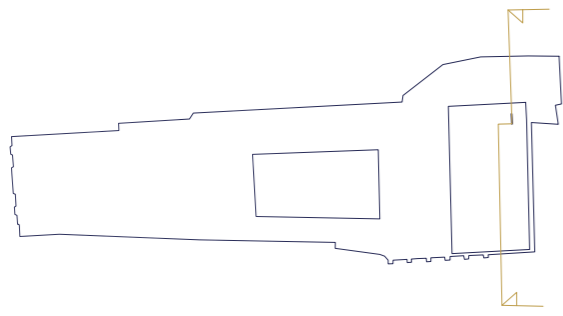
- 01 prostor s rytmickou hudbou (8-10 lidí)
- 02 prostor s rytmickou hudbou (12-15 lidí)
- 03 intimní toaleta
- 04 posezení

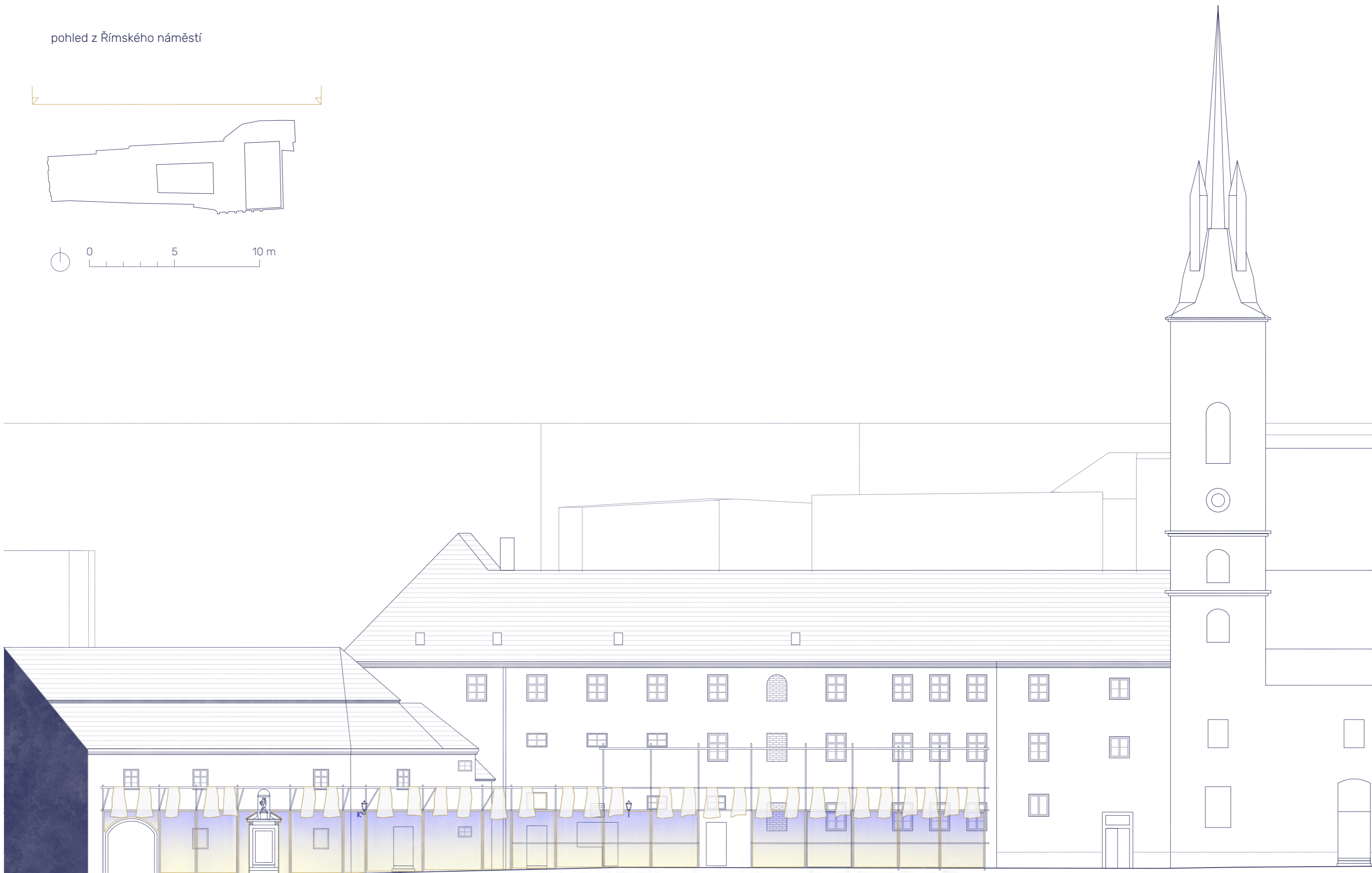
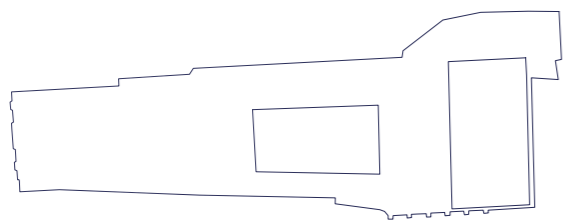
řezopohled A-A'

řezopohled B-B'

pohled z Římského náměstí

Obr. 67
Slunce

_slovo závěrem

Práce na projektu pro mě byla velkou výzvou, se kterou jsem se snažila poprat, jak nejlépe jsem dovedla. Do kláštera, nasát atmosféru, se mi podařilo dostat až méně než 4 týdny před odevzdáním a teprve tehdy jsem se začala výrazněji posouvat. Navrhovat nové využití kláštera bez osobní návštěvy, pouze z výkresů (ještě k tomu historických) by postrádalo minimálně jednu dimenzi. Poznávání kláštera a zanášení změn pak byla kapitola sama o sobě. Při návrhu mě neustále doprovázely pochyby, zda nevytvářím něco zcela šíleného a jsem velice vděčná za lidi, kteří mě utvrzovali v tom, že moje snaha o přesah má smysl. (Nedovedu si představit, že bych nyní prezentovala návrh literární kavárny, hostelu, tanečního sálu, restaurace a coworkingu?!). Celková koncepce návrhu pro mě byla nejdůležitější a zabrala také nejvíce času. Právě v idey samotné vnímám největší přínos práce. Byť jsem si při neustálém chození v kruzích (ne v tom dobrém slova smyslu) a prozkoumávání slepých uliček často připadala ztracená

a sem tam si až vyčítala, že proč jsem se pustila do něčeho tak těžko uchopitelného, byla to pro mě silná a zásadní zkušenost. Věřím tomu, že otevírat diskuzi na téma prostoru pro novodobou duchovní zkušenost je důležité a že jedním ze způsobů, jak téma dále posouvat, je právě nástin vizí. Vize je totiž něco, co činí člověka tak pokrokovým. Nejprve přijde vize a poté provedení. Jinak bychom se neposouvali.

Mějte víze.

A Slunce v duši.

VII. PŘÍLOHY

- I. _reference
- II. _doplňující analýzy
- III. _zdroje

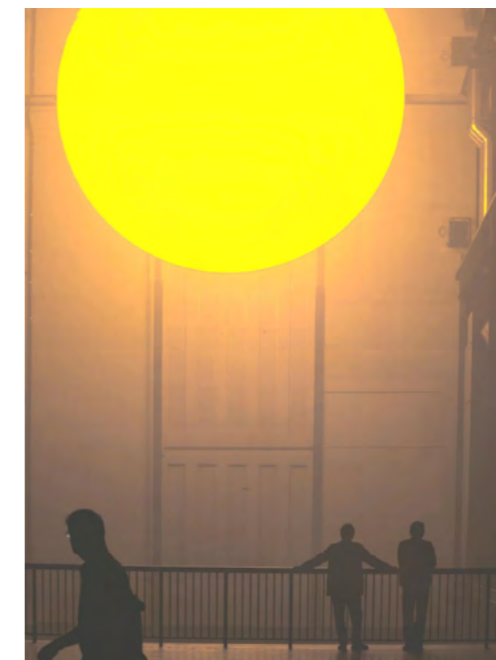
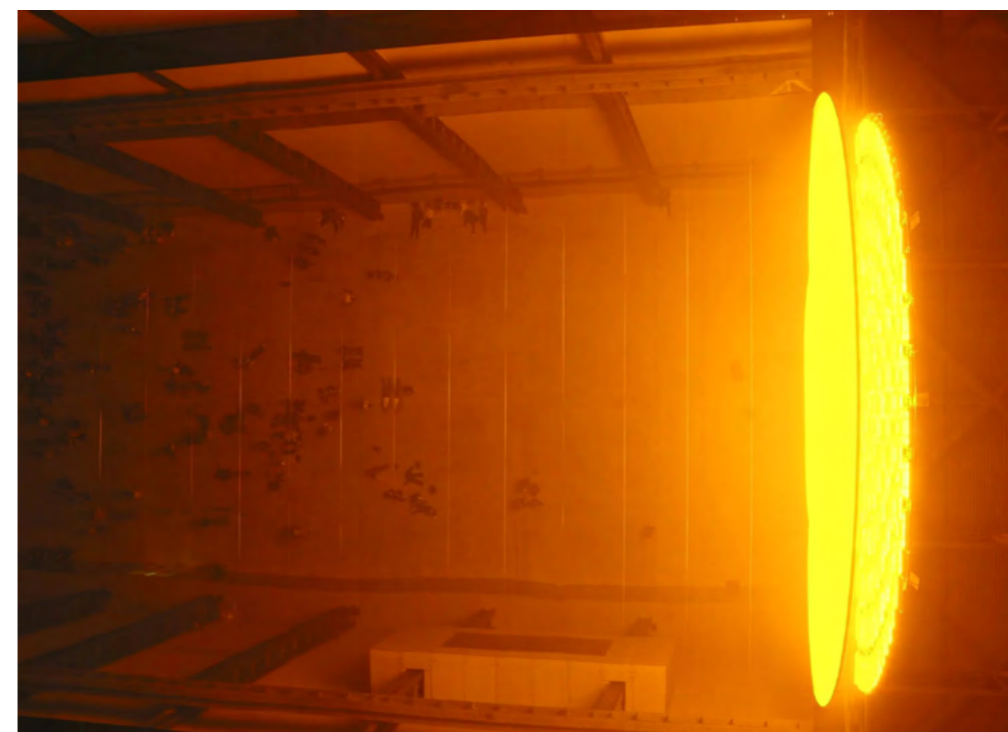
_The weather project

Olafur Eliasson, 2003

Tate Modern, Londýn, Spojené království

Jednou z inspirací pro tvorbu slunného sálu pro mě byla slavná instalace od islandského umělce Olafura Eliassona. V roce 2003 proměnil turbínovou halu Tate Modern v prostor zalitý Sluncem. Podobně jako v mém případě, jedním z cílů projektu bylo poskytnout návštěvníkům zážitek, který by ovlivnil jejich smyslovou vnímavost a vyvolal novou úroveň vědomí a pozornosti vůči okolnímu světu. Eliasson se snažil zapojit diváky do interaktivního procesu, kdy si mohli vytvářet vlastní zkušenosti a vnímání světla, prostoru a času. Instalace byla vytvořena z mléčného plastu podsvíceného LED moduly.*

[] COOKE, Rachel.
The brightest and
the best. In: The
Guardian [on-
line]. 19.10.2003
[cit 08.05.2023].
Dostupné z: [www.theguardian.com/
theobserver/2003/
oct/19/features.
review17](http://www.theguardian.com/theobserver/2003/oct/19/features.review17)*

Obr. 68-70 © Olafur Eliasson, 2003

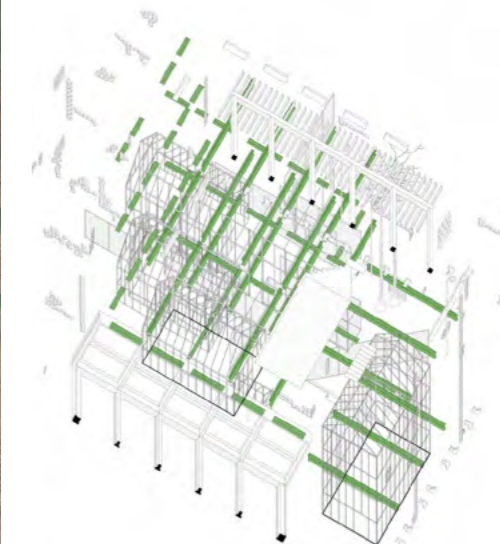
_PC CARITAS

architecten De Vylder Vinck Taillieu, 2016
Melle, Belgie

Projekt PC Caritas od belgické projekční kanceláře architecten de vylder vinck taillieu přichází s rekonstrukcí a konverzí bývalého psychiatrického centra v Melle. Původní léčebna se měla zbořit, protože již nevyhovovala současným potřebám pro zdravotnictví, které se stále mění. Místo toho se však její schránka zachovala a vznikl prostor zcela nový, nečekaný, veřejný, mezi vnitřkem a vnějšekm.

*"What if a built environment that has lost its meaning and purpose and what if that building is not to be refurbished towards an other program or functionality and so by that is expected to be demolished...what if the building is just kept and prepared t o become an experimental space to re-discover and -explore and -define possible other ways of life.**

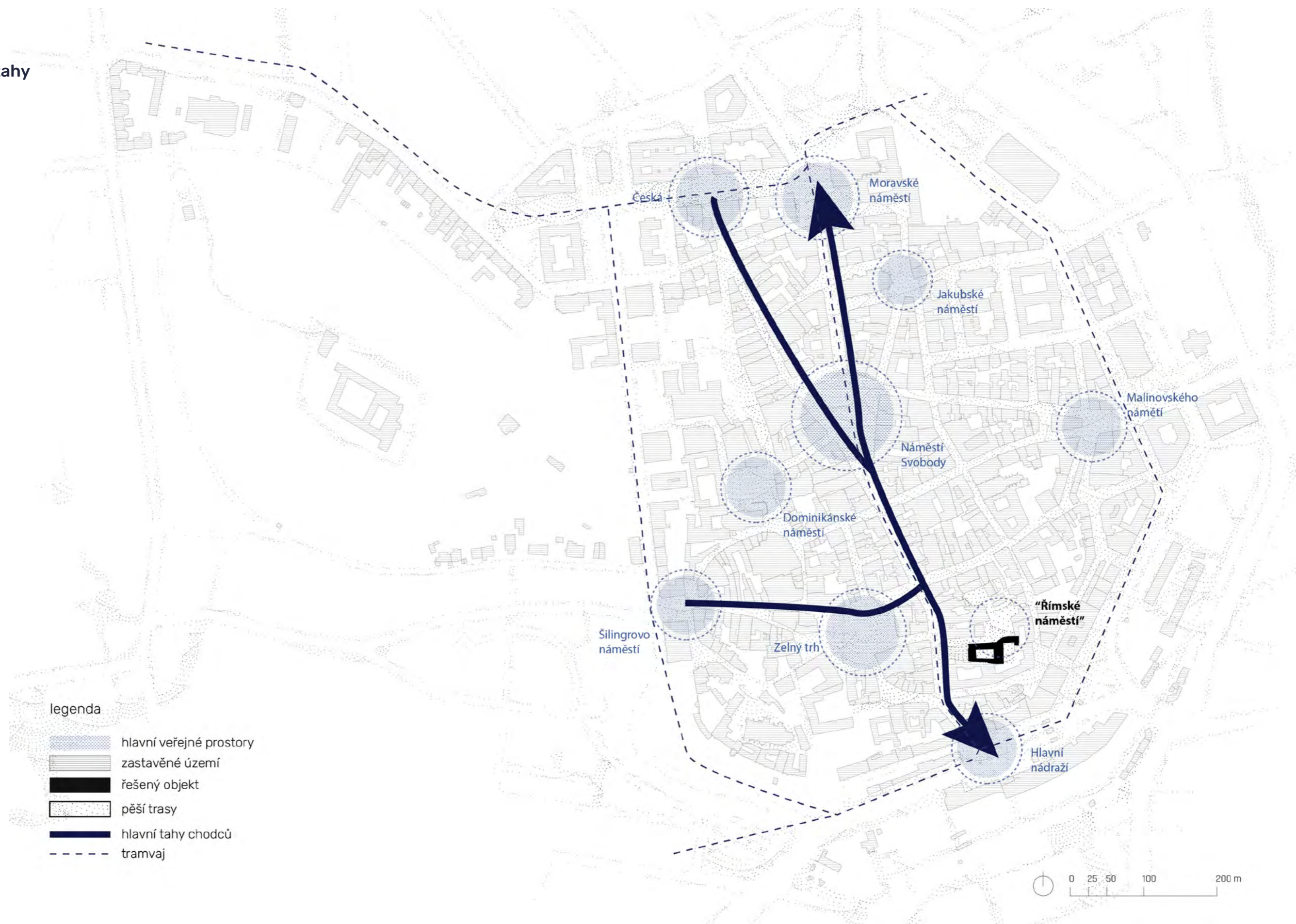
[*] PC CARITAS / architecten de vylder vinck taillieu. In: Archdaily. [online]. 12.05. 2017. [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: www.archdaily.com/871034/pc-caritas-architecten-de-vylder-vinck-taillieu > ISSN 0719-8884

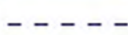
Obr. 71-73 © Filip Dujardin

_širší vztahy

legenda

- hlavní veřejné prostory
- zastavěné území
- řešený objekt
- pěší trasy
- hlavní tahy chodců
- tramvaj

_sakrační prostory v centru Brna

_bližší vztahy

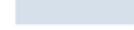

legenda

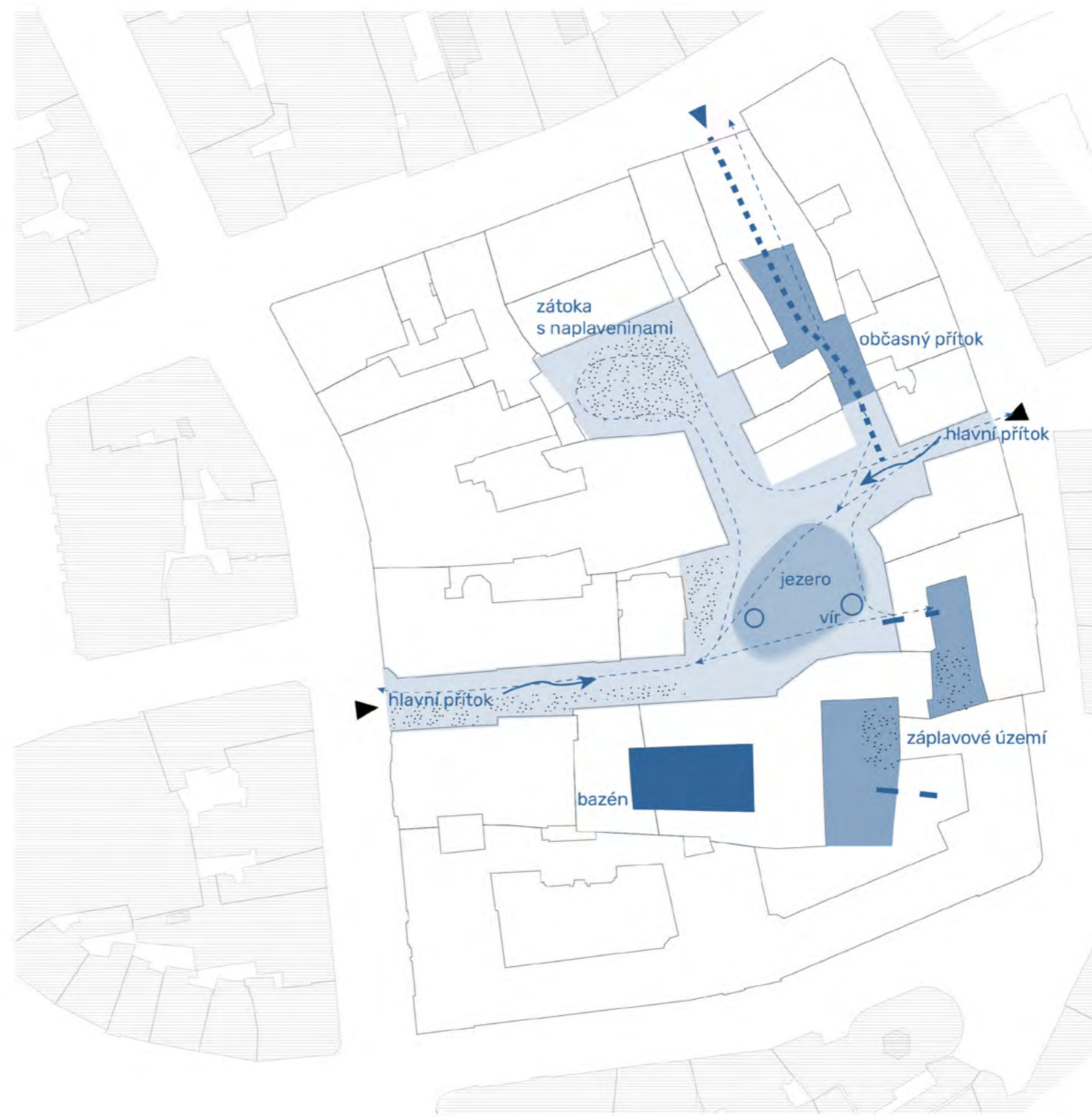
- vstupy do místa
- vstupy do místa, s omezením
- navržený vstup do místa, s omezením
- obslužné vjezdy do vnitrobloků nebo garáží
- pohyb chodců
- pohyb cyklistů
- vstup s omezením
- vstup navržený (regulační plán MPR Brno, 2021)
- navržené objekty (regulační plán MPR Brno, 2021)
- navržené podloubí (regulační plán MPR Brno, 2021)
- řešený objekt

_chápání současného stavu

legenda

- pohyb lidí
- hlavní přítok, přístupy do místa
- občasný přítok, regulovaný přístup
- prostor veřejně přístupný bez omezení
zóna pohybu
- záplavové území (dvůr)
prostor s regulovaným přístupem
zóna pohybu
potenciální zóna pobytu
- bazén (rajská zahrada)
prostor s výrazně regulovaným přístupem
potenciální zóna pobytu
- naplaveniny (auta, odpad, ale i trh?)
zóna akumulace, zpomalení pohybu
- jezero (veřejný plácek)
hluboký, slouží pouze k proplouvání
- vír (kašna, socha)
přitahuje, vybízí k pozastavení či obklopení

_dokumentace bývalého františkánského kláštera, kostela sv. Máří Magdalény a podzemí pod Římským náměstím

Archiválie v MZA na doporučení PhDr. Evy Tichomirovové:

Moravský zemský archiv (MZA), B 18 Provinční stavební ředitelství (1739) 1788–1862, část C) Plány jednotlivých objektů.

Moravský zemský archiv (MZA), B 15 Místodržitelství–církevní oddělení 1786–1880, inv. č. 366–371 Františkánské kláštery 1786–1880.

Moravský zemský archiv (MZA), inv. č. 603 a 604, sign. 9/2 Stavby far a kostelů: stará signatura B 69 Brno, sv. Magdalena 1820–1833, 1834–1880.

SVOBODA, Aleš. Brněnské podzemí. Brno: R-atelier, 2001.

Archiv Národního památkového ústavu (NPÚ):

4-4-8887 (Brno, okres Brno-město, františkánský klášter č.p. 501 a 679, Františkánská č.o. 2 a 4 - Rekonstrukce františkánského kláštera pro účely LD Radost.)

1-5-1778 (Brno, okres Brno-město, klášter eucharistinů, klášter františkánů s kostelem sv. Máří Magdaleny, Františkánská č.o. 2 a 4, č.p. 501 a 679 - půdorys přízemí)

1-5-1776 (Brno, okres Brno-město, klášter eucharistinů, klášter františkánů s kostelem sv. Máří Magdaleny, Františkánská č.o. 2 a 4, č.p. 501 a 679 - půdorys I. patro)

1-5-1775 (Brno, okres Brno-město, klášter eucharistinů, klášter františkánů s kostelem sv. Máří Magdaleny, Františkánská č.o. 2 a 4, č.p. 501 a 679 - - půdorys II. patro)

1-5-1780 (Brno, okres Brno-město, klášter eucharistinů, klášter františkánů s kostelem sv. Máří Magdaleny, Františkánská č.o. 2 a 4, č.p. 501 a 679 - návrh schodiště ve dvoře kláštera.)

1-5-1782 (Brno, okres Brno-město, klášter eucharistinů, klášter františkánů s kostelem sv. Máří Magdaleny, Františkánská č.o. 2 a 4, č.p. 501 a 679 - tento návrh neschválen /Eucharistenkirche St. Magdalena/)

1-5-1773 (Náčrtek nové úpravy oken v klášteře eucharistinů v Brně, Františkánská ulice.)

_seznam použité literatury

FOLTÝN, Dušan. Encyklopedie moravských a slezských klášterů. Praha: Libri, 2005. ISBN 80-7277-026-8.

BÍLEK, Jiří, ed. Brněnské kostely: věnováno k tisíciletému výročí smrti sv. Metoděje. 2. doplněné vyd. Brno: Jihomoravské sdružení katolických duchovních Pacem in terris, 1988.

Enota. Projects. Renovation of former dominican monastery to performance center [online]. Enota ©2022. [Cit. 10.12.2022]. Dostupné z: <https://www.enota.si/all/2016052609014817/>

VAVERKA, Jiří. Moderní sakrální stavby církví a náboženských společností na území Čech, Moravy a Slezska. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-297-2.

LAAN, H. van der. Architektonický prostor: patnáct naučení o povaze lidského obydlí. Zlín: Archa, 2012. a Architektura. ISBN 978-80-87545-13-3.

COOKE, Rachel. The brightest and the best. In: The Guardian [online]. 19.10.2003 [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: www.theguardian.com/theobserver/2003/oct/19/features.review17

PC CARITAS / architecten de vylde vinck taillieu. In: Archdaily. [online]. 12.05. 2017. [cit. 08.05.2023]. Dostupné z: www.archdaily.com/871034/pc-caritas-architecten-de-vylde-vinck-taillieu ISSN 0719-8884

FILIP, Štěpán. Tajemství svatého Josefa [online]. [cit. 2023-05-07]. Dostupné z: <https://bosekarmelitky.cz/sv-josef/tajemstvi-svateho-josefa/>

DRBALOVÁ, Eva. Touha po přesahu. Předdiplomní projekt. FA VUT. Brno. 2022

ŠTORM, Břetislav. Základy péče o stavební památky. Praha: Národní památkový ústav, 2007. ISBN 978-80-87104-13-2.

